

1996 - 2021

Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) vzw

Een verhaal van feiten en cijfers, mensen en idealen

Wat volgt is een verhaal van vijftientig jaar VEF.

Een geschiedenis zoals ik die ervaren heb, zoals ze naar boven komt uit herinneringen, archieven en opzoekingen. De keuze van de feiten, thema's en mensen die hierna aan bod komen, en de aandacht die ze krijgen, zijn tegelijk subjectief en nooit ver van de waarheid.

Zij maken deel uit van vijftientig jaar ononderbroken medewerking en engagement, met vallen en opstaan, geschraagd door een nogal consistente visie op wat de VEF zou kunnen of moeten verwezenlijken. Ik schrijf soms, in de ik-persoon, zonder valse bescheidenheid, want over mezelf schrijven in de derde persoon zou pas echt pedant geklonken hebben.

Ik heb genoten van deze terugblik in het verleden, waarbij soms verrassende details naar boven kwamen (die ik niet altijd in de tekst heb opgenomen). De bedoeling was evenwel dat dit verhaal het louter subjectieve en anekdotische zou overstijgen en dat de lezer die ons niet zo goed kent, een idee zou krijgen van waar de VEF allemaal voor staat, waarmee zij zich zoal bezig heeft gehouden en wat we samen nog zouden kunnen betekenen in de toekomst.

Erik Todts

Voorzitter van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (van 1996 tot 2006 en sedert 2019)

Op 25 juni 1996 werd de **Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving** in het Brussels Perscentrum IPC voorgesteld aan enkele journalisten.

De vzw VEF - AERF asbl was op 6 juni officieel opgericht door vertegenwoordigers van 19 verenigingen en stichtingen : Amnesty International Belgique francophone, Amnesty International Vlaanderen, Belgisch Comité voor UNICEF, Belgische Cardiologische Liga, Belgische MS-Liga – Vlaamse Gemeenschap, Caritas Internationaal Hulpbetoon, Centre National de Coopération au Développement, Damiaanactie, Handicap International, Ligue Belge de la Sclérose en Plaques - Communauté française, Ligue Nationale Belge de la Sclérose en Plaques, Oeuvres Sociales et Educatives des Jésuites au Tiers Monde, Opération 48.81.00, Oxfam-Solidariteit, Rode Kruis Vlaanderen, Service Arc-en-Ciel, Vereniging voor Kankerbestrijding, Vredeseilanden.

Aan de oprichting waren ruim twee jaar besprekingen voorafgegaan in een beperkte initiatiefgroep, met mensen als Michel Scheuer, Tuur Hoste, Luc Heymans, Koen Van den Broeck, Philippe Andrianne en ikzelf. Ironisch genoeg kwam de aanzet tot dat overleg in 1994 van organisaties die klant waren bij Direct Social Communications (DSC), een bedrijf gespecialiseerd in het bedenken en uitrollen van direct mailingcampagnes. Karel Claes, toenmalig directeur van DSC (en voormalig woordvoerder van Artsen zonder Grenzen), was actief tijdens het voorbereidingsproces, met de belofte dat hij zich zou terugtrekken eens de trein op de rails stond en dat hij zijn klanten wou overtuigen de VEF-Code te ondertekenen.

De voorgeschiedenis : het Platform inzake fondsenwervingsethiek (1989-1991)

Het ironische hiervan was dat zich in 1989 al een **Platform inzake fondsenwervingsethiek** had gevormd, dat toen nogal kritische vragen stelde bij sommige praktijken van DSC. Aan de basis van dit eerdere overleg lagen de Vereniging voor Kankerbestrijding (met Georges Ziant en Jean-Marie Pierlot), Greenpeace (met Olivier Deleuze en André Smessaert), Amnesty International (met Luc Henkinbrant en Philippe Hensmans) en Oxfam-België (met Pierre Galand en Erik Todts).

Gedurende een tweetal jaren kwam het Platform geregeld samen bij Oxfam-België in de vergaderzaal in Elsene, af en toe vervoegd door - in totaal - een dertigtal geïnteresseerde organisaties. Wanneer na twee jaar eindelijk een akkoord werd bereikt over een **Platform inzake fondsenwervingsethiek** [1], viel het proces evenwel stil.

Externe prikjes (1991-1993)

Om het proces opnieuw leven in te blazen, waren een aantal prikken van buitenaf nodig.

Tijdens de zitting 1991-1992 van de Kamer van Volksvertegenwoordigers legde Denis Grimberghs (PSC/cdH) een wetsvoorstel neer *“tot regeling van het beroep op de vrijgevigheid van de bevolking”*. Het kersverse parlementslid had ervaring en voeling met het verenigingsleven, onder andere in de Franstalige Jeugdraad en als vaste

[1] Zie Bijlage B..

kracht van de CNAPD, de Franstalige koepel van vredesbewegingen. Het voorstel beoogde, met de beste bedoelingen, een toelatingsbeleid door de minister van Binnenlandse Zaken, dat evenwel niet erg werkbaar leek.

Grimberghs nam de term “**vrijgevigheid van de bevolking**” over van een eerder wetsvoorstel (Jérôme, PSC, 1988).

Het voorstel werd door de Raad van State quasi integraal afgekraakt op basis van de Grondwet, rond punten die later ook nog belangrijk zullen blijken. Zo werden collectes in een religieuze context uitgesloten van elke regelgeving, want : godsdienstvrijheid. Evenmin mocht de toelating voor oproepen tot vrijgevigheid van de bevolking enkel worden voorbehouden voor organisaties met formele rechtspersoonlijkheid, vermits de vrijheid van vereniging gewaarborgd is zonder deze voorwaarde.

Rond diezelfde tijd (1993) legde Minister Maystadt (PSC) aan de organisaties die fiscale attesten uitreikten, eenzijdig de verplichting op om het Nationaal Nummer van elke schenker op te nemen in de over te dragen gegevens. De fiscale administratie wilde immers vanaf 1994 Belgotax [2] uitrollen voor automatisering van de gegevensinvoer. Voor de identificatie van de burgers/belastingplichtigen zou het NN gebruikt worden. Toen dat publiek werd, ontstond meteen verwarring en zelfs paniek onder de schenkers en veel weerstand vanuit de sector.

Het Platform inzake fondsenwervingsethiek werd plots een nuttig gelegenheidsforum om gezamenlijk een houding te bepalen en acties te coördineren, waaronder een brief aan de minister. De maatregel werd vrij snel met enkele maanden uitgesteld. Intussen hadden Artsen zonder Grenzen, Amnesty International, de Vereniging voor Kankerbestrijding en Greenpeace een advocatenkantoor ingeschakeld en een procedure ingezet bij de Commissie voor de Bescherming van de Private Levenssfeer. Na negatief advies van de Privacycommissie, werd de maatregel door de Fiscus ingetrokken [3].

Op dat platform kwamen zijdelings andere gespreksonderwerpen aan bod. Zo wist iemand te vertellen dat het kabinet Tobback (SP) een interministeriële werkgroep had geïnstalleerd inzake “de regeling van collectes en oproepen op vrijgevigheid van de burger”, m.a.w. het wetsvoorstel van Denis Grimberghs, en dat niemand uit de sector betrokken was. Een hoorzitting zou voorzien zijn voor de eerstkomende weken en dus werd een brief gestuurd met vraag om te mogen deelnemen.

Luk Henkinbrant, directeur van Amnesty International Belgique francophone, en ikzelf namen aan een vergadering deel als vertegenwoordigers van het **Platform inzake fondsenwervingsethiek**.

Wij vestigden de aandacht op het feit dat bepaalde modaliteiten in het wetsvoorstel, niet erg realistisch waren, in dezelfde zin als de Raad van State gesteld had :

“Zo lijkt het onmogelijk om, vooraleer het beroep op de vrijgevigheid plaatsheeft, te beoordelen of “redelijkerwijs” kan worden aangenomen dat de actie ten minste het vijfvoud van de kosten zal opbrengen, terwijl men op dat tijdstip per definitie slechts over erg vage beoordelingsfactoren beschikt ?”

Daar bleef het bij. Het wetsvoorstel kwam niet terug in de volgende legislatuur [4], stierf aldus een zoete dood, maar niet zonder ons een aantal leerpunten na te laten.

[2] Later Belcotax genoemd, bekend als Belcotax-on-Web (BOW). Deze informatisering moest Tax-on-Web mee mogelijk maken.

[3] Pas ruim 10 jaar later zou Belcotax de elektronische invoer van gegevens in verband met giften stap-voor-stap invoeren, na testen om de herkenning, zonder gebruik van het NN, zo groot mogelijk te maken.

[4] Tijdens de volgende legislatuur dienden Jean-Pierre Viseur (ECOLO) en Jef Tavernier (Agalev/Groen) in de Kamer een wetsvoorstel in dat lessen trok uit het voorgaande, opnieuw met de beste bedoelingen maar evenmin werkbaar... Dit wetsvoorstel zou ons ervan overtuigen dat kosten voor fondsenwerving niet voor elke actie afzonderlijk mogen beoordeeld worden, maar tenminste over een volledig boekjaar.

De doorstart (1994-1996)

Op dat gelegenheidsforum in 1993 circuleerde ook een voorstel van Direct Social Communications (DSC) om een ethisch Platform op te zetten, geïnspireerd door het Franse **Comité de la Charte**. Het voorstel was ondertekend door meer dan tien verenigingen, een meerderheid klanten van DSC. De initiatiefnemers die op de voorgrond traden waren Karel Claes (DSC), Koen Van den Broeck (Handicap International), Philippe Andrianne (Arc-en-Ciel) en Pierre Scheuer (NGO van de Franstalige Jezuiten) [5]. Bij het Platform waren Philippe Hensmans (Amnesty International) en Jean-Marie Pierlot (Vereniging voor Kankerbestrijding) inmiddels naar voren gekomen.

Niemand wenste een polarisatie en dus werd besloten om te zien of een gezamenlijke doorstart mogelijk was. Onze gesprekspartners stelden voor om een dispositief voor zelfregulering uit te bouwen rond een ledenvereniging, een deontologische code en een controleorganisme. Het Platform beschikte over een deontologische Code [6] die als basis kon dienen. Wij drongen er tevens op aan om ook de belangenverdediging van de sector op te nemen in de doelstellingen (op basis van onze recente ervaringen met het wetsvoorstel en het NN). Ons oorspronkelijk voorstel om een vereniging op te zetten met vertegenwoordigers van fondsenwervende verenigingen, van de overheid en van onafhankelijke derden (geïnspireerd door een erkenningscommissie die Grimberghs voor ogen had), werd niet weerhouden. Dit zou nadien de kritiek opleveren dat de VEF onvoldoende onafhankelijk is om klachten tegen haar leden te mogen behandelen.

Na verkennende gesprekken werd in 1994 beslist om met een tiental organisaties verder te werken aan een raamwerk voor een nieuwe vereniging, alvorens het initiatief open te trekken. Zo kwamen Rode Kruis Vlaanderen, UNICEF, Caritas Internationaal Hulpbetoon, . . . er later eveneens bij. Na twee jaar voorbereiding had een groep van 16 organisaties een akkoord bereikt over statuten van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving, een Deontologische Code en een summier Huishoudelijk Reglement. Enkele organisaties die betrokken waren bij de voorbereiding, haakten af voor de oprichting zelf [7].

Op 6 juni 1996 werd de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving formeel als vzw opgericht en op 15 augustus werden de statuten in het Staatsblad gepubliceerd.

1.	Zelfcontrole op basis van een vrijwillige Ethische Code, sinds het ontstaan van de VEF in 1996
2.	Verbod voor VEF-leden op resultaatgebonden facturatie of verloning door dienstenleveranciers, sinds 1996

[5] Père/Pierre Scheuer was de man van de finances van de Franstalige Belgische Jezuitenprovincie. In 1999 werd hij aangesteld tot rector van de Universiteit van Namen. Na zijn pensioen ging hij leven in Libanon, dat hij zeer goed kende.

[6] Zie bijlage B.

[7] Waaronder Artsen zonder Grenzen, dat kritiek kreeg op haar fondsenwervende boodschappen en zich allicht niet helemaal welkom voelde. Het hoofdstuk over “de kwaliteit van acties, boodschappen en communicaties” was op aandringen van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking aan de VEF-Code toegevoegd. Artsen zonder Grenzen is in 2008 lid geworden van de VEF. De Voedselbanken trokken zich eveneens terug, uit vrees teveel hinder te ondervinden voor hun direct mailprogramma's.

Er was overeengekomen dat Raad van bestuur zou bestaan uit Erik Todts (voorzitter), Jean-Marie Pierlot (ondervoorzitter), Michel Scheuer (secretaris), Luc Heymans (schatbewaarder) [8], Tuur Hoste [9] en Jean-Pierre Willaert.

Daags voor de oprichting brak echter een intern conflict uit bij de Vereniging voor Kankerbestrijding, waarbij de verantwoordelijke van de fondsenwerving (ten onrechte) ook onder vuur kwam te liggen. Tot zijn spijt moest Jean-Marie Pierlot zich terugtrekken uit de VEF en werd Philippe Hensmans de eerste ondervoorzitter.

Giuseppe Mangano (de grafist van Oxfam) creëerde het eerste VEF-label, dat pas 20 jaar later zou vervangen worden.

Een start met hindernissen

De jonge vereniging kwam meteen in onrustig vaarwater terecht. Op 2 oktober werd klacht neergelegd bij de VEF voor het vermeend opschonen van rekeningen door een lidorganisatie...

Het Toezichtcomité, het VEF-orgaan dat de klachten moest behandelen, was evenwel nog niet samengesteld. In afwachting opende de Raad van Bestuur de instructie van de klacht. De beklagde partij kwam meteen krachtig uit de hoek door advocaat Marc Uyttendaele als raadsman aan te stellen. Na diens 'indrukwekkende' tussenkomst besliste de Raad van Bestuur om de procedure voorlopig op te schorten.

Het duurde nog tot in de zomer van 1997 alvorens de klacht bij minnelijke schikking kon afgesloten worden, dankzij de wijsheid en het geduld van Pierre Ralet, kort tevoren aangewezen als voorzitter van het Toezichtcomité.

Het allereerste Toezichtcomité bestond, naast Pierre Ralet, uit prof. François Rigaux [10], Marc Van der Stock (Rode Kruis Vlaanderen) [11] en Guido Ryckmans (vrijwilliger bij Amnesty Vlaanderen).

[8] Luc Heymans had mij in de laatste rechte lijn voor de oprichting overtuigd om het voorzitterschap op te nemen. Enkele maanden later zou hij ook de voorzitter van het Toezichtcomité aanbrengen : Pierre Ralet. Wanneer Luc niet veel later Caritas Internationaal verliet, stapte hij over van het Bestuur naar het Toezichtcomité.

[9] Tuur Hoste was bestuurder van 1996 tot 2001 en lid van het Toezichtcomité van 2002 tot 2009.

[10] François Rigaux bleef actief in het Toezichtcomité tot 2008. Hij overleed in 2013.

[11] Later nam Wim Coumans, zijn opvolger bij Rode Kruis, het mandaat over. In 2002 kwam Tuur Hoste in zijn plaats.

Pierre Ralet (1932-2014)

Toen Pierre in 1997 door Luc Heymans aan ons werd voorgesteld, had hij zijn professionele loopbaan net afgesloten. Hij bleek, onder andere, de man te zijn achter de bijzonder succesvolle *Gouden Gids*. Hij was nog steeds een autoriteit in de wereld van Direct Marketing en de publiciteit, met een formidabel netwerk, dat hij bij herhaling voor de VEF heeft aangesproken. Met de vzw Upsilon en zijn medewerkster Simone Bronitz, stelde hij zijn ervaring in de communicatie en marketing ten dienste van verenigingen die zich geen commerciële consultant konden of wilden veroorloven. Met Pierre klikte het meteen. Als voorzitter van het Toezichtcomité kwam hij snel tot een eervolle afhandeling van de eerste, delicate klacht bij de VEF. In juni 1997 konden wij, dankzij zijn tussenkomst, een samenwerkingsakkoord sluiten met Jean-Claude Dastot, Secretaris-Generaal van de JEP (Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame). In 2002 verliet Pierre het Toezichtcomité om gecoöpteerd bestuurder te worden. Jean 't Kint, die lid was geweest van de Raad van bestuur, werd bereid gevonden om de voorzittersrol van het Toezichtcomité over te nemen.

Pierre was een bijzonder genereuze, loyale en geduldige persoonlijkheid. Geduldig, tot een bepaalde grens, daarover kon hij zich echt kwaad maken. Vanuit de vraag *“what's in for me?”* maakte hij een sobere presentatiefolder waarmee de VEF organisaties kon benaderen om lid te worden. Bij elk congres tussen 2006 en 2012 speelde hij een sleutelrol in de conceptualisering en de communicatie.

Tijdens de Algemene Vergadering van 2012, nam Pierre afscheid van de VEF. Twee jaar later namen wij afscheid van Pierre.

Herziening van de vzw-wet (1999-2001)

In 1999 was de Kamer begonnen aan een herziening van de vzw-wet van 1921, een monument in onze wetgeving. De VEF telde toen 70 leden die samen ongeveer een derde vertegenwoordigden van het totaal aan fiscaal aftrekbare giften. In 2000 slaagden we erin om ons te laten uitnodigen op een auditie door de Senaatscommissie Justitie over de nieuwe wet.

Onze tussenkomst spitste zich toe op het belang van **eerstelijnscontrole** binnen een vzw, door de leden in de Algemene Vergadering. Vandaar de vraag dat het aantal bestuurders minder dan de helft van het aantal leden zou bedragen en dat het aantal volmachten zou beperkt worden.

Onze tussenkomst bevatte ook een bedenkingen en voorstellen die voor deze wet niet echt pertinent waren, maar vanaf dan consistent zouden hernomen worden door de VEF bij andere gelegenheden (Contactgroep Giften, wetsvoorstel Nyssens, ...).

Wij kregen een troostprijs : slechts één lid meer...

3.	Herziening vzw-wetgeving van 1921 (2002) : één lid meer dan het aantal bestuurders na auditie van de VEF
----	--

De Code van Vennootschappen en Verenigingen (2017-2019)

Ruim vijftien jaar later lanceerde Koen Geens (CD&V), minister van Justitie, een verregaande hervorming van het verenigingsrecht, met integratie in een nieuwe Code van Vennootschappen en Verenigingen (CVW), goedgekeurd door de Kamer in maart 2019.

Het wetsontwerp was tot in detail uitgewerkt door experts en werd nauwelijks onderworpen aan overleg met vertegenwoordigers van de verenigingen in ons land. Vennootschaps- en verenigingsrecht komen gevaarlijk dicht bij mekaar te liggen. Het begrip “zonder winstoogmerk” betekent niet langer dat een vzw geen economische activiteiten mocht opzetten die winst opleveren, maar wel dat winst niet mag uitgekeerd worden.

Vanuit VEF werd een kritische lezing gedaan en gedeeld met andere platformen uit het middenveld, maar wij slaagden er niet in om enige wijziging te bekomen. [12]

Informatierecht & Informatieplicht

“De Ethische Code bevat mooie principes maar hoe deze in de praktijk brengen? Een aantal organisaties zou hiervoor graag beschikken over een aantal bijkomende kapstukken, richtlijnen, praktijkvoorbeelden,...”, hoorden wij tijdens de beginjaren.

En dus werd in 1999 een interne werkgroep opgezet rond financiële transparantie, waarin Luc Weyn (Netwerk Vlaanderen, nu Fairfin) en Roland Carette (financieel directeur bij de Federatie tegen Kanker) een prominente rol speelden.

Het concept van **Recht op informatie** voor ‘de rechthebbenden’ en de daarmee samenhangende **Informatieplicht** voor de leden, werden in de werkgroep ontwikkeld en in november 2000 door de Algemene Vergadering als Addendum toegevoegd aan het Huishoudelijk Reglement. Een aantal kerngetallen van de jaarrekeningen moesten jaarlijks aan alle schenkers worden bezorgd, zonder dat deze daarom hoefden te vragen. Op welbepaalde punten moesten eventuele bijkomende vragen beantwoord worden, maar de transparantie was niet integraal voor iedereen of voor alles. Tenslotte moesten alle leden elk jaar een dossier neerleggen bij de VEF, om te bewijzen dat zij hun transparantieplichtingen gerespecteerd hadden.

In 2004 werd daaraan de **Synthesetabel** toegevoegd, oorspronkelijk bedoeld als een hulpmiddel voor de leden voor de presentatie van de kerncijfers aan de schenkers. Later kreeg de tabel een centrale plaats in de jaarlijkse rapportering.

Tijdens de volgende jaren werd de Informatieplicht nauwgezet gecodificeerd en volledig geïntegreerd in het Huishoudelijk Reglement.

[12] De tijd zal uitwijzen of het een goede zaak was om het verenigingsrecht naast het vennootschapsrecht in één Code op te nemen. Hiermee vervagen grenzen en dreigt de specificiteit van onbaatzuchtige inzet voor het maatschappelijk belang te verwateren en verloren te gaan.

De Contactgroep Giften (2001-2002)

Reeds in 1997 zat de VEF aan tafel met vertegenwoordigers van het Kabinet en de Administratie van Financiën. Artsen zonder Grenzen en de firma's Sopres (gegevensbeheer) en DSC namen eveneens deel aan besprekingen rond een aantal - vooral technische - knelpunten in verband met de fiscale attesten. Op enkele weinig gevoelige punten volgde snel een positieve reactie. Andere dossiers, zoals de informatisering van de overdracht van gegevens, bleven aanslepen. Bovendien staken nieuwe problemen de kop op, waaronder enorme vertragingen bij de erkenning en verlenging van de toelatingen aan de verenigingen.

Een brief van de VEF van september 1999 aan de minister van Financiën, Didier Reynders (PRL/MR), bleef onbeantwoord. Er volgden parlementaire vragen en eind december 1999 beloofde de minister aan volksvertegenwoordiger Karel Van Hoorebeke (VU/NVA) om een werkgroep op te zetten "teneinde de problemen in hun geheel te bespreken". Maar duurde nog meer dan een jaar alvorens er echt beweging in kwam.

Op initiatief van de VEF, Coprogram, Acodev en Netwerk Vlaanderen, voerden enkele tientallen verenigingen actie op 29 maart 2001 aan de Financietoren in Brussel. In een Open Brief aan de minister beklagden zij zich over onaanvaardbare vertragingen in het afleveren van toelatingen voor fiscale attesten, over een overdreven fraudegevoeligheid bij de administratie tegenover de verenigingen en over een onaangepaste en voorbijgestreefde reglementering.

Een delegatie werd ontvangen door het Directiecomité van Financiën, voorgezeten door Algemeen-secretaris Grégoire Brouhns. Jean-Claude Laes, vertegenwoordiger van de Minister, verontschuldigde zich voor de enorme vertragingen en zegde zich zeer goed bewust te zijn van de problemen waarmee wij geconfronteerd werden.

Door de Administratie werd een spoedige hervorming aangekondigd, alsmede verdere regularisaties van aanvragen, onder andere van meer dan honderd culturele verenigingen [13]. Het structureel overleg waarnaar de actievoerders vroegen, werd toegezegd onder de vorm van een werkgroep waarin overheid, ambtenaren en verenigingen zouden betrokken worden.

Aldus ontstond de **Contactgroep Giften**, voorgezeten door Stany Quintens, directeur van Dienst I van de Administratie Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit (AOIF), bijgestaan als secretaris door Janfranco Piccin, eveneens uit de AOIF [14].

**Mijnheer Reynders,
wij hebben er genoeg van te liegen om bestwil !**

**Oproep tot actie
in verband met de toelatingen voor fiscale attesten op giften**

- Tegen de onaanvaardbare vertraging op het afleveren van toelatingen
- En de overdreven fraudegevoeligheid t.o. de sector
- Voor aanpassingen van het wettelijk kader (exclusiviteitsclausule)
- **Wij zijn bereid mee te werken aan structurele oplossingen !**

**Samenkomst van de sector op donderdag 29 maart - 9 u 30'
Financietoren, Kruidtuinlaan Brussel**

ter ondersteuning van een delegatie naar het Ministerie

Kom met enkele mensen naar de afspraakplaats en zeg het voort !

Organisatie : VEF, in samenwerking met Coprogram, Acodev en Netwerk.

[13] Deze erkenning werd toen nog per KB toegekend, niet met een eenvoudig ministerieel besluit (zie verder).

[14] De betekenis van de heren Quintens en Piccin voor de kwaliteit van de werkzaamheden en de degelijkheid van het Rapport kan niet genoeg onderstreept worden.

De eerste vergadering ging door op 22 juni 2001; enkel vertegenwoordigers van de organisaties en van de FOD Financiën waren daarop uitgenodigd [15]. Er werd besloten om de Contactgroep vanaf de volgende vergadering te verruimen met vertegenwoordigers van de voogdijdepartementen van maatschappelijk welzijn in België en ontwikkelings samenwerking, omdat de problemen zich vooral in die domeinen zouden situeren [16].

Tussen juni 2001 en september 2002 hadden niet minder dan 27 vergaderingen plaats : de maandelijkse bijeenkomst van de Centrale Contactgroep en een vijftiental van de thematisch subgroepen.

Begin juni 2001 organiseerde de VEF een open forum voor haar leden, waar een inventaris werd opgemaakt van dringende problemen en knelpunten, zowel binnen als buiten het bestaande wettelijk-reglementaire kader. In oktober 2001 en maart 2002, volgden bijkomende fora voor de leden, waar een tussenstand meegedeeld werd en reacties genoteerd.

Op 21 oktober stelde minister Reynders het [Rapport van de Contactgroep Giften](#) voor aan de pers en nog diezelfde namiddag overhandigde hij het - zonder dat dit aangekondigd was - aan de leden van de Commissie Financiën en Begroting. . .

Het duurde nog tot mei 2006 eer de belangrijkste verworvenheden van de Contactgroep – en waarvoor de minister zijn principiële akkoord had gegeven – werden omgezet in de [Omzendbrief nr. Ci.RH.26/567.400](#). Daarna volgden nog wijzigingen in de wet en de toepassingsbesluiten tot in 2014, maar niet alle voorstellen van de Contactgroep werden afdwingbaar gemaakt.

Het Rapport van de Contactgroep is inmiddels al enige tijd verwijderd van Fisconet en niet alles waarover de Contactgroep het eens werd, is vandaag nog verworven. . .

4.	Kosten van fondsenwerving maximum 30% van brutoresultaat van fondsenwerving (Contactgroep giften 2002 - omzendbrief 2006)
5.	Fiscaal attest bij doorstorten van giften aan niet-erkende instellingen, mits bepaalde voorwaarden (Contactgroep giften 2002 - omzendbrief 2006)

[15] Voor de VEF : Erik Todts (voorzitter), Luc Weyn (Netwerk Vlaanderen), Jean-Marie Piret (Arc-en-Ciel & AMADE), Roland Carette (Belgische Federatie tegen Kanker). Bijkomende vertegenwoordigers van de sector waren onder anderen : Solange Orrego (Acodev), Alwin Loeckx (Coprogram), André Kiekens (Welzijnszorg), Patrick de Bucquois (CSPO), . . .

[16] De administratie moest deze vooronderstelling bijstellen; nadien zouden ook andere departementen betrokken worden in de subgroep-vergaderingen.

Successierechten in Brussel : een hinkstapsprong (2002-2019)

Guy Van Hengel (PVW/OpenVLD), minister van Financiën en Begroting in de Brusselse Gewestregering, besloot na de zomer van 2002 om de successierechten voor verenigingen en stichtingen op te trekken van 8,8% naar... 25%.

Uiteraard bleven de reacties niet uit en er vormde zich een **Collectief voor het behoud van de 8,8% rechten op legaten aan vzw's**, met nogal wat dierenbeschermingsorganisaties aan boord [17]. Trekker daarvan was Daniel Peltzer, afgevaardigd-bestuurder van Association Belge des Paralysés. Wij vonden mekaar en ontmoetten op korte tijd ongeveer alle fractieleiders in het Brussels Parlement.

Tijdens de plenaire zitting van 20 december 2002 waar het decreet moest goedgekeurd worden, zette met name parlementslid Denis Grimberghs (cdH) zijn schouders onder een compromis dat tenslotte ook aanvaard werd : verenigingen en stichtingen die erkend waren voor aflevering van fiscale attesten, zouden 12,5% successierechten betalen in de plaats van 25%.

De ordonnantie van 2002 had evenwel een nieuwe discriminatie in het leven geroepen : stichtingen van openbaar nut werden onderworpen aan een tarief van 6,6 %, hetgeen zwaar discriminerend was voor de vzw's. In 2007 richtten de VEF en een aantal andere verenigingen [18] een vraag aan de Brusselse Gewestregering om alle privaatrechtelijke rechtspersonen zonder winstgevend oogmerk aan hetzelfde tarief te onderwerpen. Tevergeefs. [19]

Het VEF-Congres van 2014 zette de erfrechten in Brussel opnieuw bovenop de agenda. Na een aantal contacten met Brusselse parlementsleden [20], legde **Serge de Patoul** (FDF/Défi) een ontwerp van ordonnantie neer dat een harmonisering van de tarieven moest mogelijk maken. Het voorstel werd door andere parlementsleden van de meerderheid (en ook door de oppositie) gesteund en minister Guy Van Hengel liet verstaan dat hij zich zou neerleggen bij een parlementaire meerderheid...

Het duurde echter nog tot de vooravond van de ontbinding van het Brussels Parlement, alvorens het Decreet de Patoul begin 2019 werd goedgekeurd. Hiermee zouden voortaan vzw's (erkend voor fiscale attesten) en stichtingen van openbaar nut belast worden voor legaten aan hetzelfde tarief van... 7% [21].

6.	Successierechten in Brussels Gewest : 12,5% ipv. 25% voor deel van goede doelen (2002)
7.	Successierechten in Brussels Gewest : 7% ipv. 12,5% voor deel van goede doelen (2019)

[17] Het is een publiek geheim dat een belangrijk deel van de nalatenschappen voor goede doelen bestemd zijn voor dierenbescherming en -asielen.

[18] Onder impuls van Anne Vandebussche (Artsen zonder Grenzen). Tot en met de gelijkshakeling van de tarieven in 2019, is Anne hardnekkig op dit dossier blijven doorwerken, vanaf 2014 in vruchtbare samenwerking met de VEF.

[19] Sommige (socialistische) volksvertegenwoordigers verdedigden de positieve discriminatie van stichtingen van openbaar nut, in de (verkeerde) overtuiging dat deze deel uitmaakten van de overheidsdiensten, met publiekrechtelijk statuut.

[20] Waaronder Stefan Cornelis (OpenVLD), voormalig kabinetschef van Guy Van Hengel, Véronique Jamoulle (PS) en uiteraard Serge de Patoul (FDF/Défi).

[21] Een complete verrassing, zowel de uiteindelijke goedkeuring als het tarief; de verwachting was immers een nivellering tussen 8,5 à 10%.

Het Handvest voor Direct Dialogue (sedert 2005)

De pioniers in ons land van de methode van 'directe dialoog' [22] voor de werving van schenkers, waren Amnesty International Belgique francophone en Greenpeace. Vanaf 1997 gingen teams van jonge, betaalde krachten de baan op, op zoek naar permanente opdrachten van 75 à 100 BF per maand. Beide verenigingen werkten uitsluitend met eigen daartoe opgeleid personeel.

Philippe Hensmans

Philippe begon bij Amnesty International als persattaché en rechterhand van Luc Henkinbrant, die hij later als directeur zou vervangen. Van 1996 tot 2007 was hij ondervoorzitter van de VEF, maar ook strateeg, webmaster en... pionier rond digitale technologie en werving met Direct Dialogue, die hij leerde gebruiken bij Greenpeace en Amnesty International hier in België. Tijdens de volgende jaren introduceerde hij de DD-methode bij Amnesty International in vele Europese landen. Hij is momenteel binnen de Belgische verenigingswereld wellicht de directeur met de langste staat van (overigens zeer actieve) dienst.

In 2003 werd **Direct Dialogue Fundraising (DDF) NV** opgericht en ging het van start als onderaannemer voor DD-werving van een aantal verenigingen. De hoofdaandeelhouders waren te vinden in de Nederlandse groep **Emolife** rond Bert Cocu, die de straatwerving in Nederland had gelanceerd. De drijvende kracht in België was de Bruggeling Jan Rachels [23], die Cocu in een vorig leven had leren kennen.

Toen in 2005 andere bedrijven op de Belgische DD-markt verschenen, werd het relatieve monopolie van DDF bedreigd. Rachels stapte naar de VEF toe met een ontwerp van gedragscode, overgenomen van de Nederlandse wervingsbedrijven, met de bedoeling de concurrentie tot gezamenlijk afspraken te dwingen en 'hard selling' te vermijden.

De Raad van Bestuur van de VEF gaf er echter de voorkeur aan om zelf een **Handvest voor Direct Dialogue** op te stellen, vanuit eigenheid, visie en waarden van de verenigingen en beter aansluitend bij de Ethische Code.

[22] "Direct Dialogue" (DD) of "face-to-face" (f2f) : mensen worden aangesproken in de publieke ruimte (winkelstraten, grootwarenhuizen, aan de deur) door "ambassadeurs", doorgaans enthousiaste jongeren, die voor hun werk betaald worden. Zij vragen geen geld, maar wel een akkoord om voortaan maandelijks een vast bedrag te schenken aan een goed doel. Tot 2012 werd een 'permanente opdracht' getekend, nadien was dat een mandaat voor domiciliëring (SDD).

[23] Jan Rachels was actief in de beginjaren van Oxfam-Wereldwinkels, werkte jarenlang voor Greenpeace merchandising en maakte diverse culturele evenementen mee mogelijk in het Brugse en aan de kust. In 2008 richtte hij Emo Foundation/testament.be op (zonder band met Emolife). In 2012 legde DDF evenwel de boeken neer...

Sedert 2006 wordt het Handvest tijdens een jaarlijks overleg geëvalueerd door de ondertekenaars en worden soms nieuwe afspraken gemaakt.

Regelmatige planning van de wervingslocaties met alle betrokkenen, maakt deel uit van de verplichtingen.

Vandaag gebruiken ruim 20 organisaties de DD-methode, goed voor meer dan 120.000 nieuwe SDD-mandaten per jaar (op kruissnelheid, niet gehinderd door de Covid-maatregelen).

In het spoor van een kritische Pano-reportage in oktober 2019, heeft de VEF met haar leden en met de bedrijven in 2020 een intensief proces doorlopen om de kwaliteit van de werving te verhogen en het model duurzamer te maken (zie verder hierna).

8. Handvest Direct Dialogue (2005) : duurzaamheid en kwaliteit van de werving van nieuwe schenkers

Handvest Direct Dialogue : de wake-up call... (2019-2021)

Een Pano-ploeg [24] had undercover nogal problematische beelden kunnen schieten van wervers tijdens een training en aan de deur bij mensen. Geert Robberechts, algemeen secretaris van de VEF, kreeg de kans om in de reportage zelf reeds afstand te nemen van de getoonde praktijken. De ochtend daarop herhaalde ik op de radio onze verwondering en afkeuring. Diezelfde dag opende de Raad van bestuur een interne klachtenprocedure, voorafgegaan door een vooronderzoek onder haar leden.

Tijdens een overleg met de betrokken ledenorganisaties op 22 oktober, bleek een brede consensus te bestaan om dit incident aan te grijpen om kwalitatieve hervormingen door te voeren.

Eind januari 2021 werd het **onderzoeksrapport** gevalideerd door het Toezichtcomité en aan de Raad van bestuur voorgelegd. Op 5 februari 2020 werd het aan de betrokken organisaties voorgesteld, in de gebouwen van de Koning Boudewijnstichting en in aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de Nationale Loterij en ngo-federatie.

[24] De reportage "Ontwikkelingssamenwerking 2.0", werd uitgezonden op 2 oktober 2019 op Eén. Betaalde krachten inzetten was wel vaker onderwerp van kritiek in de pers en berichten van misbruiken waren niet nieuw, maar deze uitzending miste zijn effect niet.

De vergadering verklaarde zich akkoord met een **Actieplan met strategische, ondersteunende en reglementaire maatregelen voor de toekomst**, verder uit te werken met de leden, in overleg met de dienstverlenende bedrijven. Eind maart 2021 zouden alle maatregelen uit het Actieplan uitgerold moeten zijn en kunnen toegepast worden.

De coronacrisis vertraagde het proces, maar eind september 2020 bereikten organisaties en agentschappen een principiële akkoord met de VEF over de voornaamste aanpassingen. Op 26 maart 2021 kon de Algemene Vergadering de laatste wijzigingen in het [DD-Handvest](#) en het Huishoudelijk reglement goedkeuren. De VEF kreeg een belangrijkere rol toebedeeld, onder andere voor de certificatie van wervers op basis van een VEF-testmodule en mocht daarvoor een extra kostenbijdrage vragen.

9.	Direct Dialogue-certificatietest voor wervers (2021)
-----------	---

Generosus ad solidum... (2004-2006)

Solidariteit en vrijgevigheid van de bevolking aanmoedigen binnen een wettelijk kader van transparantie

Op 12 februari 2004 nodigde de VEF een aantal parlementsleden uit om van gedachten wisselen over een mogelijk regelgevend kader voor de vrijgevigheid van de bevolking, op basis van een visienota "**Generosus ad solidum**" ^[25], in januari door de Raad van bestuur goedgekeurd.

Senator Jean Cornil (PS) en volksvertegenwoordiger Tony Van Parijs (CD&V) hadden het nodige gedaan om te kunnen vergaderen in de parlementsgebouwen. Op 1 april ging nog een tweede zitting door. Een tiental parlementsleden waren aanwezig en/of hadden inmiddels interesse betoond : de senatoren Clothilde Nyssens (cdH), Martine Payfa (MR), Jean Cornil (PS), Ludwig Vandenhove (sp-a) en Michel Guilbert (Ecolo) en de volksvertegenwoordigers Tony Van Parijs (CD&V), Magda De Meyer (sp-a), Jean-Jacques Viseur (cdH), Jean-Pierre Malmendier (MR) en Marie Naggy (Ecolo).

Drie weken later hadden Jean-Jacques Viseur en Clothilde Nyssens reeds een bruto-ontwerp van wetsvoorstel klaar, maar het duurde toch nog enkele maanden alvorens het was afgewerkt. Bijna gelijktijdig werden bijna identieke teksten neergelegd in de Kamer (51/1664/1) op 11 maart ^[26] en in de [Senaat \(S3/1108/1\)](#) op 22 maart 2005 ^[27].

^[25] "Generosus ad solidum" ofwel "vrijgevig en solidair", was de insteek van dit wetgevend initiatief van de VEF. De notie 'solidariteit' verwijst oorspronkelijk in het Latijn naar een **wederzijds quasi contractueel engagement** en het werd ook in deze zin gebruikt : "*Het inzamelen van fondsen stemt overeen met een vorm van contract tussen partijen, dat moet worden nageleefd.*"

^[26] Getekend door : Viseur (cdH), Van Parijs (CD&V) en Naggy (Ecolo).

^[27] Getekend door Nyssens (cdH), de Béthune (CD&V), Cornil (PS) en Durant (Ecolo).

Het wetsvoorstel beoogde “een **kwakeitetslabel** in te voeren waarmee organisaties die een beroep doen op de vrijgevigheid van de bevolking kunnen aantonen dat zij hun schenkers de zekerheid bieden dat het ingezamelde geld gebruikt wordt voor de aangekondigde doelstellingen.”

Het kwaliteitslabel zou toegekend worden door een “**Commissie voor het beroep op de vrijgevigheid van de bevolking**, samengesteld uit 3 ambtenaren van de FOD Financiën en een ambtenaar van de FOD Justitie, 4 leden van verenigingen die een beroep doen op de vrijgevigheid van de bevolking en een magistraat”.

Met de steun van de FOD Financiën zou “ten minste eenmaal per jaar een **gids voor het beroep op de vrijgevigheid van de bevolking** wordt opgesteld, waarin de verenigingen met het label zijn opgenomen. De gids moet draagbaar, compact en toegankelijk zijn via de internetsite van de FOD Financiën. De gids wordt kosteloos ter beschikking gesteld van al wie hem bij de FOD Financiën aanvraagt”.

Ons voorstel om een **Register van de vrijgevigheid** op te zetten en de erkenning voor belastingaftrek van giften daaraan te koppelen, bleek niet haalbaar. Een erkenningsprocedure door een gemengde commissie en een semi-officieel label, zouden echter wel een stap in de goede richting betekenen.

In de Kamer kwam het voorstel niet uit de kartons. De Senaatscommissie Financiën en Economische Aangelegenheden daarentegen, wijdde in de loop van 2006, onder impuls van mevrouw Nyssens, diverse besprekingen aan het wetsontwerp en organiseerde op 1 februari 2006 zelfs een hoorzitting met vertegenwoordigers van onze sector, en op 6 december met dhr. Piccin, van de fiscale administratie.

Wanneer de Kamers in mei 2007 ontbonden werden, was het wetsvoorstel niet klaar voor plenaire behandeling en aldus verdween het van de parlementaire agenda. . .

De Congressen (2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018 en... 2021)

De verplichte organisatie van een tweemaaljaars Congres werd in de statuten ingeschreven in 2003, tegelijk met het onderscheid tussen effectieve en toetredende leden, op dat ogenblik in totaal 70.

Het eerste VEF-Congres ging pas door in 2006, in de gebouwen van ICHEC (Brussels Management School), naar aanleiding van de tiende verjaardag van de VEF. Onze homologen uit Nederland (Centraal Bureau Fondsenwerving) en Frankrijk (Comité de la Charte) waren vertegenwoordigd. Professor Alex Gosseries (UCL) gaf een originele voordracht over de ethiek in de fondsenwerving [28].

Net voor het feestbuffet kondigde ik onverwachts mijn ontslag aan als voorzitter [29].

Op minder dan 4 jaar tijd had de vereniging intussen een sprong gemaakt van 70 naar 130 leden.

[28] [Over de ethiek in de fondsenwerving](#), in *Ethische Perspectieven*, 2006.

[29] Mijn bedoeling was om meer en nieuwe mensen aan te moedigen verantwoordelijkheid op te nemen in de vereniging. In maart 2007 nam Jean-Marie Pierlot (vanuit Amnesty International) de fakkel over, met Luc De Groote als ondervoorzitter. Ik bleef de volgende jaren actief als secretaris van het Toezichtcomité.

De volgende congressen besteedden aandacht aan, onder andere : resultaatgebonden facturatie en verloning, legaten en duolegaten, de Informatieplicht, de visie van de schenker i.v.m. ethiek, de GDPR, ... Het congres van 2014 was opgezet als **Staten-Generaal van de Vrijgevigheid**, onder de naam **momentum2give** en lag aan de basis van een [Memorandum aan de Regeringen](#) (na de verkiezingen van mei 2014).

10. Tweejaarlijkse congressen en de daaruit voortvloeiende resultaten (sedert 2006)

Philippe Demaret, « *secrétaire perpétuel de l'AERF* »

Les Amis de la Petite Maison, een bescheiden vereniging uit Waals-Brabant, sloot aan bij de VEF in 2002, vertegenwoordigd door Philippe Demaret ^[30]. Vrij snel toonde Philippe interesse voor de werking van de VEF en in 2006 stelde hij zich kandidaat voor de Raad van Bestuur. Hij nam de functie op van secretaris en zou dat mandaat meer dan tien jaar lang uitoefenen.

Zijn vrijwillige inzet kwam overeen met het werk van een halftijdse beroepskracht. Vanuit zijn kantoor in zijn kelderverdieping bouwde hij systemen en archieven op. Hij ondersteunde de voorzitter, de bestuurders, het Toezichtcomité. Met humor en geduld heeft hij aan tientallen leden raad gegeven rond het respect van de Informatieplicht. . .

Bovendien was Philippe de onvermoeibare organisator van alle VEF-Congressen. Ook bij de voorbereiding van de editie 2021 is hij betrokken en hij is nog steeds een gewaardeerd – gecoöpteerd – bestuurder.

^[30] Wij hadden mekaar leren kennen in het rokerscompartiment van de ochtendtrein naar in Brussel, die we jarenlang bijna dagelijks gedeeld hebben.

De promotie van testamenten voor het goede doel

In de loop van het jaar 2000 werd de VEF benaderd door BACOB, de coöperatieve bank van de christelijke arbeidersbeweging (ACW/beweging.net). De Raad van bestuur van de VEF aanvaardde het voorstel om de lijst van leden van de VEF te laten opnemen in een informatiebrochure over wilsbeschikkingen die binnen het BACOB-ACW-netwerk zou verspreid worden. Het toen vrij onbekende duolegaat kreeg daarin een prominente plaats.

Het was het eerste, maar niet het laatste initiatief in deze zin. In 2005 lanceerde een Franse uitgever de Belgische **Gids voor Giften en Legaten**, waarin eveneens de lijst van leden van de VEF was opgenomen, ook als er geen betalende advertentie tegenover stond. Deze gids wordt nog steeds regelmatig bijgewerkt.

Ook het Belgisch Notariaat zette in 2015 de leden van de VEF in de kijker naast deze van de Belgische Federatie van Filantropische Stichtingen, in de speciale informatiebrochure "**Maak het verschil. Een goed doel in uw testament.**"

11.

Promotie van **legaten voor het goede doel** in Gids voor Giften en Legaten (sedert 2005) en via Belgisch Notariaat

SEPA en de mandaten voor domiciliëring...

Met de wet op de betalingsdiensten van december 2009 werden de Europese SEPA-regels in de Belgische wetgeving geïntegreerd. Uiterlijk op 30 juni 2012 zou de domiciliëring (SDD) in de plaats komen van de "permanente opdrachten" om automatisch regelmatige overschrijvingen te doen. Ook de populaire beloften via de telefoon om een gift te doen voor Levenslijn, Kom op tegen Kanker, CAP48, Télévie of Consortium 12-12, ... konden niet langer op dezelfde wijze worden afgehandeld.

Verenigingen die met de DD-methode werkten, waren wat in paniek, omdat veel mensen zeer wantrouwig stonden t.o.v. de domiciliëring, een systeem waarbij de schuldeiser veel macht heeft (maar waarbij de schuldenaar ook beter beschermd is). Voor de grote mediacampagnes kwam het erop aan een gesofisticeerder systeem te gebruiken.

Febelfin, de koepel van de Belgische banken, benaderde de VEF in 2011 met de vraag om de overgang zo vlot mogelijk te laten verlopen, met alle betrokkenen uit de sector. In mei 2011 slaagde de VEF erin een bijeenkomst te organiseren waarop ledenverenigingen aanwezig waren, naast alle grote mediacampagnes, hun bankpartners en toeleveranciers en, uiteraard, Febelfin. Het overleg leidde tot een gecoördineerde gezamenlijke aanpak en communicatie, met inbegrip van een geruisloze conversie van bestaande permanente opdrachten naar SDD's. Enkele maanden later bleek dat het zo gevreesde gebruik van de domiciliëring geen negatieve invloed had op de werving van nieuwe schenkers. In 2013 werden de aanbevelingen i.v.m. de SDD-mandaten aangevuld met interne VEF-richtlijnen voor werving via telemarketing.

12.

Modaliteiten en implementatie van SDD-mandaten in de plaats van permanente opdrachten : begeleiding van de overgang door de VEF in 2012, op vraag van Febelfin

BOTA 75
Een kantoor en eigen medewerk(st)ers !

Eind 2013 werd Charlotte Oosterlynck (fris afgestudeerd als master in communicatiemanagement) aangeworven voor de organisatie van het Congres van mei 2014, met de bedoeling om, na een lange reis in Azië, in 2015 als deeltijds medewerkster terug te keren. Bij die gelegenheid nam de VEF voor het eerst een eigen kantoorruimte in gebruik, in de gebouwen van Bota 75 in Sint-Joost-ten-Noode.

Tijdens haar reis werd Charlotte gedurende 6 maanden vervangen door Nathalie Slosse. Nathalie verzekerde met veel professionalisme en zorgvuldigheid in 2017-begin 2018, nogmaals een vervanging tijdens het moederschapsverlof van Annelies. ^[31]

Annelies Van Hamme kwam in de loop van 2015 aan boord als nieuwe vaste medewerkster, master in Oosterse talen en culturen en Conflict & Development, én stressbestendig ^[32]; daarnaast halftijds aan het werk in een andere vzw in Brussel.

De Raad van Bestuur besliste in 2017 om een tweede vaste kracht aan te werven, met het profiel van Algemeen secretaris. De keuze viel op Geert Robberechts, met ervaring in de culturele wereld en beleidsoverleg, en deeltijds werkzaam voor India House Leuven.

13. Een heus secretariaat en faciliteiten bij Bota 75 (sedert 2014)

14. Een **secretariaat** dat is gegroeid van enkele vrijwilligers naar 1 halftijdse, en vandaag 2 halftijdse vaste medewerkers

^[31] Op 10 november 2018 is Nathalie Slosse op 42-jarige leeftijd overleden aan de gevolgen van kanker. Zij was ook bekend als jeugdacteur die moeilijkere thema's niet schuwde, zoals kanker, zelfdoding of werkloosheid, ... Met haar vzw Talismanneke probeerde ze via projecten en vormingen deze onderwerpen ook bespreekbaar te maken bij kinderen.

^[32] Aangekondigd in haar CV, bevestigd in de praktijk.

Vrijgevigheid en de digitale omwenteling... (2014)

In januari 2013 richtte de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving een verzoek tot Steven Van Ackere, minister van Financiën, om “*de succesvolle overlegformule [van de Contactgroep Giften] opnieuw leven in te blazen*”. Bij de knelpunten die wij op de agenda wensten te plaatsen stond onder andere : de nieuwe technologie, in het bijzonder giften online (traceerbaarheid van de schenker, kosten en netto-giften); overgaan naar één type erkenning (bij Ministerieel Besluit) ; grensoverschrijdende giften en fiscale aftrekbaarheid (Persche case ^[33]).

De minister gaf zijn akkoord en de Contactgroep vergaderde tussen juni 2013 en april 2014, met vertegenwoordigers van de sector aan de ene kant ^[34], ambtenaren van de Fiscus aan de andere, alsook dhr. Piccin (kabinetsmedewerker). De werkzaamheden zouden zich toespitsen op online giften. De manier waarop de platformen werkten, de technologie erachter en de geldstromen eronder, waren nieuw voor velen rond de tafel. Er werden dan ook enkele hoorzittingen opgezet, onder andere met toelichtingen door Febelfin, Ogone, Delius...

Het overleg leidde op 16 oktober 2014 tot publicatie van de [Circulaire AAFisc. Nr. 42/2014](#), “Rond Online giften of internetgiften”.

15.	Omzendbrief voor giften via online platformen, met het oog op fiscaal attest (Contactgroep giften & omzendbrief 2014)
------------	---

Vrijgevigheid en de digitale omwenteling... (2019)

De omzendbrief van 2014 bleek evenwel niet opgewassen tegen de snelle evolutie van de vraag, van de modellen, van de technologie en van de - open, Europese zoniet globale – markt, waaronder het Facebook-schenkkanaal, PayPal, ... Enkele betaalplatformen deden de moeite om via ruling duidelijkheid te bekomen over de conformiteit van hun model. Vanuit de sector werd aan de overheid gevraagd naar versoepeling.

Op 4 september 2019 publiceerde de FOD Financiën onverwacht [een Omzendbrief \(2019/C/83\)](#), die deze van 2014 verduidelijkte en enigszins versoepelde en die moest toelaten dat een groter aantal betaalplatformen met rechtszekerheid hun diensten konden aanbieden.

De praktijk heeft intussen uitgewezen dat niet de duidelijkheid verschaft werd die ervan verwacht mocht worden. De verantwoordelijkheid voor het respect van de regels werd bij de verenigingen gelegd, maar zonder de vereiste rechtszekerheid te bieden. Een herziening is wenselijk ^[35].

^[33] Arrest van het Europees Hof van 2009 (naar de naam van de indiener van de zaak) : vrij verkeer van kapitaal laat niet toe een zelfde fiscaal als voordeel in eigen land te weigeren voor grensoverschrijdende giften. Later onder een of andere vorm ingeschreven in het nationaal recht van de Europese staten.

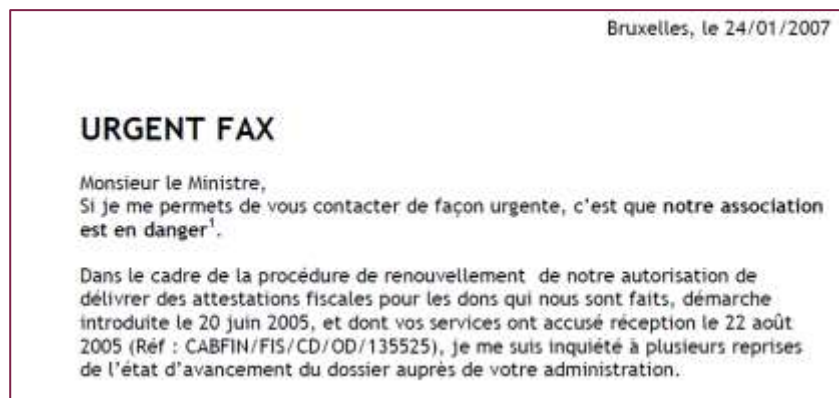
^[34] Onze delegatie bestond uit : Michel Lorge, Christèle Devos, Erik Todts (VEF), François Masquelin (Federatie van Stichtingen), Solange Orrego (Acodev) en Joris Smeets (Federatie van sociaal-cultureel werk).

^[35] Het dossier werd in maart 2021 aangekaart bij de FOD Financiën, die het probleem onderkende en beloofde het verder te onderzoeken.

Vereenvoudiging van de vergunning van culturele instellingen

Een vaak voorkomende en terugkerende klacht tegen de fiscale administratie betrof de enorme vertraging bij het verlengen van vergunningen aan culturele instellingen. Terwijl vrijwel alle andere vergunningen bij Ministerieel Besluit (MB) verleend werden, vereisten de regels voor culturele instellingen de meer omslachtige procedure van een Koninklijk Besluit (KB).

Het knelpunt was op tafel gekomen tijdens de Contactgroep Giften in 2001 en nogmaals in 2013, met de aanbeveling om alle domeinen gelijk te vergunnen via MB.

Voor Amnesty International bestond er geen specifiek actiedomein 'mensenrechten'; zij werd (en wordt nog steeds) erkend als socio-culturele instelling, dus met een KB. . .

Soms met onvoorstelbare vertraging : zo ontving zij pas in de loop van 2007 de vergunning voor het jaar 2006. Een aantal schenkers hadden afgehaakt of terugbetaling gevraagd van hun gift.

In 2013 wachtten opnieuw 12 sociaal-culturele organisaties op hun erkenning voor het jaar 2012, waaronder VELT, Liga voor de Mensenrechten, Similes, Masereelfonds en nogmaals Amnesty International. . . Al deze verenigingen waren erkend tot en met 2011 en hadden hun aanvraag tot verlenging reeds anderhalf tot twee jaar eerder ingediend. . .

De aanbeveling van de Contactgroep werd in 2014 eindelijk in een wetswijziging omgezet. . .

16. Erkenning voor fiscale attesten bij MB (i.p.v. bij KB) voor bepaalde instellingen, vooral culturele (2014)

Fraude, witwaspraktijken en financiering van het terrorisme. . .

Op geregelde tijdstippen werden de voorbije decennia parlementaire initiatieven genomen, vaak eerder gebaseerd op de fraudegevoeligheid van de indieners dan op feitelijke gronden. Gelukkig bleef het meestal bij voorstellen. . . [36]

Na de aanslagen in New York in 2001 nam wereldwijd de vraag naar traceren van geldstromen ten voordele van terroristische organisaties gevoelig toe. Ook non-for-profit-organisaties werden geïsoleerd, omdat blijkbaar soms giften voor een liefdadig doel werden omgeleid naar minder lovenswaardige initiatieven, ook in ons land.

[36] Bijvoorbeeld door de dames Van de Casteele en Turtelboom en de heer de Donnea. . . Het risico is nog niet volledig geweken dat geldstromen (inkomend en uitgaand) vanaf een bepaald bedrag gedetailleerd moeten geregistreerd worden, zoals voorzien in een wetsvoorstel van februari 2019, maar niet gestemd vóór de ontbinding van de Kamers.

In 2014 maakten we kennis met de **Financial Action Task Force (FATF)**, de wereldwijde waakhond voor witwassen en terrorismefinanciering [37]. Aanleiding was een peer-to-peer evaluatie, die zou doorgaan in 2015 en waarbij het Belgisch wettelijk en regelgevend kader kritisch onder de loep zou worden genomen. Voor het domein 'verenigingen en stichtingen' was de VEF aangezocht om, naast de Koning Boudewijnstichting, vertegenwoordigers van de Internationale vzw's en de FOD Justitie, de ondervragers te woord te staan.

Onze stelling was dat het bestaande kader voor controle op vzw's en stichtingen in België ruim voldoende was. Wij waarschuwden dat de regels verscherpen contraproductief kon zijn, omdat dit bepaalde groepen zou aanzetten om (opnieuw) onder de radar te gaan, waardoor controle nog moeilijker zou worden.

Onze visie kreeg evenwel weinig gehoor en het evaluatierapport hield het bij een aantal zwakke punten. Dus moest er bijkomende actie ondernomen worden door de Belgische Staat, dwz. de FOD Justitie, wat leidde tot een reeks opvolgingsvergaderingen tot in 2017. Een plan om een gezamenlijke sensibiliseringscampagne voor de sector op te zetten, belandde uiteindelijk in de frigo.

17.	FATF (Financial Action Task Force, controle op witwassen en financiering van terrorisme) : Belgische delegatie olv. FOD Justitie voor peer-to-peer evaluatie van het beleid, met VEF naast de Koning Boudewijnstichting (2015-2017)
------------	--

Hoe staan schenkers tegenover ethische aspecten van de fondsenwerving ? (2016)

De Ethische Code van VEF was inmiddels 20 jaar oud. Wijzelf en de maatschappij rondom ons waren geëvolueerd, grenzen verlegd of vervaagd. De Code was ooit door onszelf, fundraisers, opgesteld, zonder inbreng van de schenkers. Wat die daarover dachten, wisten wij niet, er was nauwelijks onderzoek rond gebeurd [38]. Moesten wij ons soepeler opstellen, "omdat het publiek daar toch niet zo zwaar meer aan tilt", zoals sommige fondsenwerfers en consultants beweerden ?

Deze vraagstelling leidde tot de beslissing om het Congres van 2016 te wijden aan dit thema en om een kwalitatief onderzoek toe te vertrouwen aan de professoren De Bock en Faseur van de KU Leuven (campus Brussel), ingaande op twee vragen :

- *Wat is de visie van de Belgische schenker ten aanzien van ethiek in fondsenwerving, en waarom?*
- *Wat is de visie van de Belgische schenker ten aanzien van transparantie van rekeningen, werking en beheer (van middelen) van Belgische fondsenwerfers, en waarom?*

[37] Intergouvernementele instantie die internationale normen vastlegt om illegale activiteiten te voorkomen. Beleidsvormend orgaan om politieke wil te genereren om op dit vlak nationale wetgevende en regelgevende hervormingen door te voeren.

[38] In 2004 voerde Censydiam in opdracht van de VEF een focusgroepenanalyse uit, waaraan een twaalfstal organisaties deelnamen : **Kwalitatief diagnostisch onderzoek. De houding van de Belgen tegenover NGO's, een evolutie.** Dit rapport leverde interessante inzichten op rond verwachtingen en houdingen van schenkers t.o.v. de organisaties, maar peilde niet naar de ethische aspecten van fondsenwervingsoproepen.

Het onderzoeksrapport dat in november 2016 aan het Congres werd voorgesteld, vat het antwoord als volgt samen :

"We besluiten dat er geen zwart-wit antwoord bestaat op de vraag welke fondsenwervingspraktijken donateurs al dan niet aanvaardbaar vinden. Over welk gerelateerd thema het ook gaat (transparantie, campagnes, straatwerving,...), er bestaat geen eenduidig antwoord op welke praktijken schenkers al dan niet ethisch beschouwen.

Ook voor de onderliggende reden(en) is geen eenzijdig antwoord te formuleren. De analyse van de kwalitatieve data geeft echter wel aan dat de percepties omtrent de aanvaardbaarheid van welbepaalde fondsenwervings-praktijken wordt gestuurd vanuit zes verschillende kernconcepten : keuzevrijheid, waar- digheid, authenticiteit, lange termijnrelatie, doelgerichtheid en evenwicht."

Door de onderzoeksters werd een **checklist** opgesteld, vanuit de bespreking van de 6 kernconcepten en de manier waarop deze de verschillende thema's (kanalen, boodschap,...) beïnvloeden en vormgeven.

Deze lijst werd twee jaar later als aanbeveling toegevoegd aan de Ethisch Code, tegelijk met een handige online zelfevaluatie van 'goed bestuur' van een organisatie.

18.	Checklist van kernconcepten i.v.m. de aanvaardbaarheid van fondsenwervende praktijken, wordt onderdeel van de Ethische Code (2018)
19.	Test voor zelfevaluatie van 'good governance' wordt onderdeel van de Ethische Code (2018)

Een verhaal van mensen...

De bestuursorganen van de VEF werden traditioneel ingevuld door vertegenwoordigers van lidorganisaties, meestal, maar niet altijd, betaalde beroepskrachten. De vereniging draaide jarenlang uitsluitend op de inzet van haar bestuurders en op hun vrije tijd of de tijd die zij daarvoor konden verantwoorden tegenover hun eigen werkgever. Met de opening van een secretariaat en de aanwerving van vaste krachten, werd de druk op de bestuurders verlicht, zodat zij meer op beleid en strategie konden inzetten.

Maakten de voorbije 25 jaar deel uit van de Raad van Bestuur :

Voorzitters : Erik Todts, Jean-Marie Pierlot, Luc De Groote, Michel Lorge

Bestuurders : Michel Scheuer, Philippe Hensmans, Luc Heymans, Tuur Hoste, Jean-Pierre Willaert, Vincent Bernard, Paul Vandergheynst, Jean Blanchez, Viviane Cappelliez, Jean t'Kint, Wouter de Schepper, Luc De Groote, Jean-Claude Vitoux, Roland Carette, Pierre Ralet, Philippe Demaret, Cécile Duwée, Marc Bellis, Johan Elsen, Hilde Boeykens, Pierre Verbeeren, Anne-Lise Passelecq, Filip Rylant, Nicole Seeck, Donatienne Baise, Luc Vanhaute, Michel Lorge, Greg Anthierens, Luc Heyvaert, Tessa Schmidburg, Peter Van Craenenbroeck, Dirk Van Maele, An-Heleen De Greef, Jeroen Van Hove, Frederic Brocvielle, Christèle De Vos, Stéphane Steyt, Erik Todts, Richard Julémont, Arnaut Justaert, Céline Masfrand, Huy-Quan Nguyen, Alexandre Seron.

De controleorganen daarentegen (Toezichtcomité, Beroepskamer en Griffie), werden ingevuld door vrijwilligers. Bij wijlen lukte het niet om alle mandaten in te vullen, hetgeen de VEF uiteraard kwetsbaar maakte. Na enkele jaren groeide bovendien het besef dat deze organen zo onafhankelijk mogelijk moesten zijn tegenover de verenigingen waarover zij een oordeel moesten vellen, waardoor het niet eenvoudiger werd om de gepaste commissarissen te vinden.

Na enkele subtiele wijzigingen van de regels in 2018, konden voltallige controleorganen (met een meerderheid van externe leden) worden benoemd, met een stabiele samenstelling.

Maakten de voorbije 25 jaar deel uit van Toezichtcomité, Beroepskamer en/of Griffie :

Pierre Ralet (voorzitter Toezichtcomité), François Rigaux, Marc Van der Stock, Guido Ryckmans, Paul Pataer, Bernard Antoine, Jean t'Kint (voorzitter Toezichtcomité en Beroepskamer) ^[39], Charles Lejeune, Wim Coumans, Luc Heymans, Philippe Andrianne, Olivier Marquet, Luc Weyn, Dominique Foubert, Erik Todts, Jacques Vellut, Guido Van Waeyenberge, Georges Blauwet, Yves Garnier (voorzitter Griffie), Jean Vanderhaegen, Philippe Demaret, Pia Lavrysen (voorzitster Toezichtcomité), Tony Maskens, Pierre Rion, Geert Robberechts, Annelies Van Hamme, Diane Verstraete, Marc Bontemps.

20. Stabiele VEF-organen dankzij vrijwilligers: Griffie, Toezichtcomité, Beroepskamer (2019)

^[39] Jean t'Kint is discreet, beminlijk en diplomatisch en een verstandig manager. In 2001 werd zijn kandidatuur aanvaard als bestuurder (namens Spullenhulp) en werd hij meteen bereid gevonden om de rol van secretaris op te nemen. Na zijn vertrek bij Spullenhulp en uit de Raad van bestuur van de VEF, werd hij in 2003 gekozen tot voorzitter van het Toezichtcomité. In 2015 werd hij voorzitter van de pas opgerichte Beroepskamer.

Luc De Groote en Yves Garnier

In 2002 stelde de directie van Rode Kruis Vlaanderen aan Tuur Hoste een nieuwe uitdaging voor, die hij aanvaardde. De nieuwe directeur communicatie en fondsenwerving werd Luc De Groote. Luc kwam van Triodosbank en had er een aantal jaren opzitten als directeur van Natuurreservaten/Natuurpunt; hij had tevoren ook al gewerkt voor het Rode Kruis.

Luc nam meteen het mandaat van bestuurder van de VEF van Tuur over.

Enkele jaren later, inmiddels directeur van MS Liga Vlaanderen, werd hij gecoöpteerd als bestuurder van de VEF, en meteen aangezocht als ondervoorzitter. Na het vertrek van Jean-Marie Pierlot in 2012, kwam Luc ongewild in de voorzittersstoel terecht. Hij heeft zich vooral toegelegd op financiële stabiliteit met het oog op professionalisering (eigen personeel), op erkenning door derden (Nationale Loterij, Notariaat, KBS, ...) en op nauwere samenwerking met donorinfo, wat niet gelukt is. Hij heeft pas in 2017 de functie overgelaten aan Michel Lorge.

Kort nadat Luc de directiefunctie bij de MS Liga had opgenomen, deed hij beroep op Yves Garnier, als nieuwe schatbewaarder van zijn Raad van bestuur. Yves was in 1990 vanuit de bankwereld bij het Belgische Rode Kruis terecht gekomen, waar hij de nationale thesaurie heeft geleid tot zijn pensioen. In die hoedanigheid beheerde hij tot 2005 ook de rekeningen van Consortium 12-12, zodat wij jarenlang nauw samenwerkten.

Zowel Luc als ik kenden dus zijn competenties als beheerder en financieel analist. Zodra de gelegenheid zich voordeed, in 2010, werd Yves opgenomen in de Griffie en, enkel jaren later, in het Toezichtcomité van de VEF.

De vrijgevigheid van de bevolking stimuleren in tijden van Covid-19

Toen eind april 2020 de eerste zes weken 'lockdown' achter de rug waren, lanceerde de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving een oproep *“voor overheidsmaatregelen op de korte en middellange termijn, om de negatieve impact van de corona-crisis op de acties voor het maatschappelijk belang te milderen. Centraal in ons pleidooi : stimuleren van de 'vrijgevigheid van de bevolking'.”*

Het grootste deel van de sector had toen reeds activiteiten moeten uitstellen of schrappen en personeel technisch werkloos verklaren. Vrijwel alle verenigingen hadden te kampen met structurele inkomstenverliezen, terwijl de vaste kosten nauwelijks daalden. Op dat ogenblik was het onduidelijk wanneer en volgens welke modaliteiten 'niet-essentiële activiteiten' zouden mogen hernemen.

Vandaar ons verzoek om, onder andere, de belastingvermindering voor giften, gedaan in 2020 en 2021, uitzonderlijk op te trekken van 45 naar 60%. Daarnaast wilden we proberen te vermijden dat het werven van nieuwe schenkers op de openbare weg en aan de deur de laatste ontsluitingsmaatregel zou worden van de overheid.

Op 12 juni keurde het uitgebreide kernkabinet de maatregel goed, weliswaar beperkt tot giften in 2020, als onderdeel van de steunmaatregelen in het kader van het derde luik van het Federaal Plan voor Sociale en Economische Bescherming. Het voorstel van de cdH om het plafond van belastingvermindering voor giften op te trekken van 10 naar 20%, werd tegelijkertijd goedgekeurd. Op 25 juni werd de wetswijziging aanvaard in de Kamer, zonder tegenstemmen.

21. De belastingvermindering gaat naar 60% voor giften in 2020

Hebben deze maatregelen een gunstig effect gehad ?

Een peiling in januari 2021, opgezet door de VEF, kende een vrij zwakke respons zodat geen valabele conclusies konden getrokken worden voor de brede sector. Toch leek het erop dat een lichte daling van het totaalbedrag van giften in 2020 gepaard ging met een **lichte stijging van het aandeel fiscaal aftrekbare giften** en het aantal rechthebbenden op een fiscaal attest. Wat erop zou wijzen dat de verhoging naar 60% een deel van de schenkers heeft aangemoedigd om het bedrag van hun gift te verhogen en **dat op deze wijze een nog sterkere vermindering van de giften in 2020 vermeden werd**.

Hetgeen pleitte voor een hernieuwing van de maatregel in 2021 ^[40].

Het "nultarief" ... (2008 - 2021)

Bij de lancering van de groepscampagne testament.be in 2008 ^[41], liet Jan Rachels in de pers zijn verontwaardiging horen over het feit dat in België nog successierechten moesten betaald worden op legaten voor het goede doel. Ons land was immers een van de laatste in Europa waar zulke wilsbeschikkingen nog belast werden.

Successierechten zijn een gewestbevoegdheid. Een eerste poging van Emo Foundation, beperkt tot Vlaanderen, botste op weerstand bij de beleidsmakers en dat wees er meteen op dat het niet eenvoudig zou zijn om het nultarief te bekomen.

^[40] De vraag naar hernieuwing werd reeds in november 2020 aan de minister van Financiën voorgelegd. In maart 2021 hoorden wij van het Kabinet dat het dossier doorgeschoven was naar 'Relancemaatregelen' (in plaats van 'Steunmaatregelen'), een formaliteit die meer tijd zou vragen [geen nieuws als we deze tekst afsluiten].

^[41] De campagne was opgezet door de vzw Emo Foundation, opgericht in 2007, die in 2011 de naam van **testament.be vzw** zou aannemen. EMO Foundation was ook actief als organisator van evenementen, met name van Oxfam Trailwalker.

Op 14 mei 2008 kwam een overleg tot stand [42], dat leidde tot een akkoord voor een gezamenlijke nationale lobbycampagne, waarvan de VEF de leiding zou nemen.

Dankzij Paul Delbar [43] konden we in augustus reeds een campagne-website lanceren, met weinig kosten en met een online petitie. Twaalf maanden later hadden 2.500 burgers en 200 verenigingen de petitie getekend. Wij beseften toen maar al te goed dat dit een werk van lange adem zou worden.

0%
Nultarief en/of duolegaat ?
<u>Vanuit het standpunt van de (gewestelijke) overheden</u>
<ul style="list-style-type: none">• België absolute uitzondering binnen Europa voor nultarief• Duolegaten in combinatie met nultarief is niet verdedigbaar• Inkomensderving bij nultarief lager dan bij duolegaten, verhoudingsgewijs iets minder in Brussels Gewest (wegens tarief van ten minste 12,5%)
<u>Vanuit standpunt van de verenigingen</u>
<ul style="list-style-type: none">• Hoger rendement (kosten/baten) bij nultarief• Potentieel verlies van 15% legaten indien duolegaten zouden verdwijnen• Maar aantrekkelijker want nultarief biedt ethische meerwaarde, vandaar de inzet van VEF...

Intussen had Emo Foundation enkele Vlaamse parlementsleden [44] bereid gevonden om een voorstel van decreet in te dienen, evenwel **niet voor het nultarief, maar voor een vermindering van 8,8 naar 3%**, bedoeld als tactische tussenstap. Na dit meningsverschil is het samenwerkingsverband min of meer stilgevallen...

De jaren daarna kwam de VEF regelmatig terug op het nultarief, zoals in opiniestukken en Memoranda, maar zonder er veel tijd en energie in te steken.

Naarmate het duolegaat aan belang begon te winnen, onder andere dankzij de campagnes van testament.be, werd duidelijk dat beiden samen, duolegaat en nultarief, moeilijk verdedigbaar waren. Tijdens het Congres van 2012 werd dat samengevat in de vraag : **Nultarief en/of duolegaat ?**

De Vlaamse regeringsverklaring van oktober 2019 bracht beweging in het dossier. Minister Diependaele kondigde de afschaffing aan van het duolegaat in Vlaanderen. Voor de VEF kon een afschaffing de deur openen voor de invoering van het nultarief. Maar daar waren nogal wat (vooral grote) verenigingen en stichtingen, waaronder VEF-leden, het niet mee eens. De inkomsten uit duolegaten waren voor sommige organisaties vrij belangrijk geworden [45].

[42] De Federatie van Stichtingen, Ilja De Coster (toen werkzaam bij Ethicom) en Anne Vandenbussche (Artsen zonder Grenzen) waren naast VEF en Emo Foundation aanwezig en zouden de opstart van de campagne actief ondersteunen.

[43] Met zijn bedrijfje Delius NV bouwde hij websites en was hij een pionier van online giften, met het platform "Ik wil helpen". Tijdens de jaren 2005 tot 2013 groeide hij door tot een alomtegenwoordige, gewaardeerde operator in de sector. Bij de Contactgroep in 2013 rond online giften, trad hij op als expert en adviseur van de VEF-delegatie. Eind 2013 legde Delius de boeken neer; DSC en Digicreate kochten samen het bedrijf over.

[44] Trekkende kracht was Jef Tavernier (Agalev/Groen), ook een Bruggeling zoals Rachels, maar dit terzijde.

[45] Het objectieve belang van duolegaten, bij gebrek aan officiële cijfers, was altijd een gevoelig punt in het debat. Onze hypothese blijft dat duolegaten in ons land gemiddeld zo'n 15% uitmaken van de totale inkomsten uit legaten aan goede doelen. Slechts een beperkt aantal verenigingen en stichtingen is begunstigde van duolegaten, zodat voor sommige onder hen het relatief belang ervan veel hoger ligt dan 15% (soms zelfs meer dan 50%).

Er gingen ook gezaghebbende stemmen ^[46] op die voorstelden om de bladzijde van het duolegaat te keren en te kiezen voor een ondubbelzinnig ethisch 'zuiver product' : legaten voor het goede doel zonder erfbelasting.

Terwijl de enen met mekaar overlegden en het duolegaat bleven verdedigen, onderhandelden de anderen discreet met het Kabinet van de minister. Deze kon op 18 september 2020 aankondigen dat wilsbeschikkingen ten voordele van goede doelen vanaf 1 juli 2021 **volledig zouden vrijgesteld worden van erfrechten**. Ook schenkingen aan goede doelen zouden vanaf dan niet langer worden belast. Kortom : adieu duolegaat, welkom nultarief, althans in Vlaanderen.

De Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving en de Belgische Federatie van Filantropische Stichtingen hebben getracht om het ontwerpdecreet te amenderen, onder andere met een voorstel van overgangperiode voor bestaande duolegaten, met inachtnaam van de datum van ondertekening van het testament in plaats van de datum van overlijden.

Tevergeefs. Het decreet werd op 17 maart 2021 goedgekeurd in het Vlaams Parlement, quasi unaniem. . .

Nieuwe maatregelen die gelden voor legaten en schenkingen in Vlaanderen vanaf 1 juli 2021

1 Als je iets wilt geven aan een goed doel

- Voor goede doelen*
- Schenking aan goed doel
- Testament voor goed doel
- 0%**

Zo laat je iets na in het voordeel van het maatschappelijk belang. Een zuivere daad van solidariteit!

2 Als je iets wilt geven aan één of meerdere vrienden of ver familieleden

- Voor nichtje
- Vriendenertenis via een testament
- Tot max. € 15.000 aan een tarief van 3% (in plaats van 25%)
- = tarief "in rechte lijn"
- Tarief dat geldt tussen kinderen en ouders

Wil je een groter bedrag nalaten? Dan is een schenking misschien interessanter. De schenkelasting is lager dan de erfbelasting.

* Private stichtingen gesloten met van het 0% tarief. Hier geldt nog het oude tarief van 0,25% (voor een legaat) en 5,2% (voor een schenking).

Liefdadigheden.be notaris.be Wilsbeschikkingen.be

22. Erfrechten : nultarief voor goede doelen (Vlaams Gewest, 2021)

Controle, klachten en sancties...

De eerste klacht werd reeds enkele maanden na de oprichting van de VEF ingediend, maar tijdens de voorbije 25 jaren werden er in totaal niet meer dan een 15-tal genoteerd. De meeste klachten betroffen 'beelden en boodschappen' van direct mailings en het delen van adresgegevens tussen organisaties. Zulke klachten beoordelen was dikwijls een kwestie van interpretatie van enkele grote principes in de Ethische Code. In de loop der jaren werd de Code dan ook af en toe bijgestuurd en verfijnd, zonder evenwel een zekere subjectiviteit vanwege de commissarissen van het Toezichtcomité te kunnen uitsluiten.

Tijdens de eerste jaren was een vereniging overigens 'in regel' wanneer zij zich er bij toetreding formeel toe had verbonden de Code na te leven en zolang zij niet was

^[46] Met name : Kom op tegen Kanker en Rode Kruis Vlaanderen.

veroordeeld na een klacht. Pas na invoering van de **Informatieplicht** in 2000 werd aan de leden een **jaarlijkse rapportering** opgelegd en een controle uitgevoerd. Na een tweetal jaren testen, werden criteria en waarderingen beter gecodificeerd. Wie twee jaar achtereenvolgens een 'onvoldoende' waardering had gekregen, werd uitgesloten als lid en mocht het VEF-label niet langer gebruiken. Enkele tientallen leden hebben op deze wijze de vereniging moeten verlaten.

Het was overigens de gedragslijn van de VEF om voorrang te geven aan een pedagogische aanpak, alvorens tot sancties over te gaan. Philippe Demaret, vooral hij, is er geregeld op uit getrokken om verenigingen te helpen bij het nakomen van de Informatieplicht, het invullen van de Synthesetabel of de promotie van het VEF-label en de juiste vermeldingen erbij.

Dat er zo weinig klachten binnenkwamen, had zeker te maken met het feit dat de schenkers en burgers niet wisten hoe zij een klacht konden neerleggen (en zijdelings natuurlijk ook omdat er weinig redenen tot klagen waren). Een van maatregelen voor kwaliteitsverbetering van de DD-werving in 2020, was het opzetten van een specifieke klachtenlijn voor deze methode.

Op de nieuwe website die in november 2020 werd gelanceerd, stond eindelijk [een heuse knop voor klachten](#), zowel algemeen, in verband met het respect voor de Ethische Code, als voor de DD-werving en met een optie rond de GDPR-Code die in voorbereiding was.

23.	Een klachtenprocedure mbt. Ethische Code en Handvest DD (2020), en binnenkort m.b.t. GDPR
------------	---

Bescherming van de privacy en de GDPR

De allereerste Code van het Platform inzake Fondsenwervingsethiek, bevatte reeds bepalingen m.b.t. het gebruik van persoonsgegevens. Het ruilen en delen van gegevens was onderworpen aan voorwaarden, **maar niet verboden**. Deze bepalingen werden bijna ongewijzigd overgenomen in de Ethische Code van 1996, aangevuld met een verwijzing naar de Wet op de Bescherming van de Privacy die inmiddels (in 1992) was aangenomen; daaraan werd gedurende twintig jaar nauwelijks iets gewijzigd ^[47].

Bij de herziening van de Ethische Code in 2018, verdween deze historische rubriek en kwam een enkele zin in de plaats :

De instellingen, verenigingen en stichtingen die de Code ondertekenen, verbinden zich ertoe de Europese regelgeving van 27 april 2016 in verband met de persoonsgegevens (GDPR) toe te passen en te respecteren vanaf de invoegetredding.

De Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), beter bekend als GDPR, was sedert 2018 bij wet in ons land van toepassing.

^[47] De Privacywet behoorde tot de beste regelgevingen op dit vlak in Europa, zodat het overbodig leek om daar eigen bepalingen aan toe te voegen. Hierdoor werd eveneens vermeden dat er moest gekozen worden voor of tegen bepaalde vormen van adresverwerving en prospectie, veralgemeende 'opting in' dan wel 'opting out'... die elk hun voor- en tegenstanders hadden in de sector, ook binnen de VEF.

Vanaf 2016 ging een werkgroep aan de slag om een **sectoriële gedragscode** voor fondsenwerving op te stellen en het VEF-Congres van 2018 werd volledig gewijd aan de GDPR [48]. Het eerste ontwerp van gedragscode werd echter onvoldoende bevonden door de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA).

Sedertdien werkten de VEF, Sirius Legal (onze juridische raadsman) en de GBA, geduldig en zorgvuldig samen aan een **Gedragscode met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens en privacy in het kader van fondsenwervende activiteiten**.

Wij geven de hoop niet op dat de Code voor het einde van 2021 de goedkeuring kan krijgen van de GBA en van de Algemene Vergadering van de VEF, als addendum bij het Intern Reglement. Daarna moet de 'klachtenlijn' uitgebreid worden zodat de VEF een eerstelijnsrol kan spelen voor de naleving van de Code, voor haar leden en voor verenigingen die de Code eveneens aanvaarden.

24. GDPR Sectoriële Code Fondsenwerving (2021)

[48] Met name Philippe De Backer, de bevoegde minister, en Willem Debeuckelaere, voorzitter van de Gegevensbeschermingsautoriteit, namen deel aan de paneldiscussie.

Nabeschouwingen en een blik vooruit

- **Wat zouden de ethische kwaliteit van de fondsenwerving en het niveau van transparantie vandaag geweest zijn zonder de VEF ?**
Moeilijk te zeggen. We kunnen wel vaststellen dat België nogal gespaard gebleven is van schandalen in de brede sector van de goede doelen. Overigens lijkt “de markt van de vrijgevigheid” in ons land nogal ‘gezond’, met een verhouding tussen kosten en baten waarop men in de buurlanden jaloers mag zijn ^[49]. Blijkbaar wordt het vertrouwen van de schenkers niet beschaamd. De VEF heeft daar ongetwijfeld toe bijgedragen.
- **Hoe licht of hoe zwaar weegt de VEF ?**
Vandaag telt de vereniging 125 leden ^[50]. Het gezamenlijk aandeel van hun giften met belastingvermindering bedraagt naar schatting ruim de helft van het totaal aan aftrekbare giften. Het gezamenlijk aandeel van hun inkomsten uit de vrijgevigheid van de bevolking (giften, legaten en andere, zoals verkoop) bedraagt naar schatting een kwart van totale vrijgevigheid in ons land. Dat geeft aan de VEF een zekere legitimiteit als vertegenwoordiger van de sector. Daartegenover staat dat noch het label noch de VEF als vereniging niet goed bekend zijn, noch bij de schenkers, noch bij de pers.

25. Representatief voor de sector : 125 leden en ruim een kwart van de private fondsenwerving

- **De middelen van de VEF**
In de meeste landen rondom ons werden afzonderlijke organen opgericht enerzijds rond ethiek, transparantie en kwaliteitsbewaking en anderzijds rond het stimuleren van vrijgevigheid en de belangenbehartiging, met hun eigen leden, beleid en budgetten. Budgetten waarvan de VEF enkel kan dromen.

Uit een vergelijking met Frankrijk en Nederland, gemaakt door Hugues d'Ydewalle ^[51], bleek dat fondsenwervende organisaties in onze buurlanden **zeven maal meer investeren** in de bevordering van de vrijgevigheid van de bevolking dan in België, via de VEF.

De VEF werkt weliswaar op beide domeinen, maar moet het stellen met veel minder middelen dan haar homologen in Frankrijk en Nederland. ^[52]

^[49] De werving van schenkers met de directe dialoog-methode geeft een beter rendement dan in vele andere landen. Niet voor niks dat zoveel wervingsbedrijven uit het buitenland bij ons hun diensten komen aanbieden.

^[50] Het aantal verenigingen en stichtingen dat momenteel lid is van de VEF of het ooit geweest is, bedraagt 200 (zie [Bijlage A](#)). Er is dus de voorbije jaren een vrij groot verloop geweest onder de leden. . .

^[51] Gepubliceerd in april 2021 op <https://fundraisers.be>, de bijzonder goed gedocumenteerde website van vzw Give Wisely (spijtig genoeg enkel in het Frans).

Hoewel Hugues pas aan het einde van dit verhaal vermeld wordt, is hij sinds 1996 nooit veraf weg geweest. Bij momenten was hij direct betrokken bij de VEF, als verantwoordelijke fondsenwerving bij een opeenvolgende reeks van verenigingen, zoals de Vereniging tegen Kanker, Greenpeace, Damiaanactie, Caritas International, Memisa, . . . De voorbije decennia was hij altijd wel ergens te zien, wat eigengereid maar inspirerend, met een enorme kennis van de fondsenwerving en van de laatste nieuwtjes en evoluties in de sector. Samen met Lutgart Govaerts (Rode Kruis Vlaanderen) was hij jarenlang drijvende kracht achter de middagsessies van **Fundraisers Forum**, dat uiteindelijk zou leiden tot het ontstaan van **Fundraisers/Give Wisely** en van **Fundraisers Alliance Belgium**.

^[52] De Algemene Vergadering van maart 2021 heeft een indexering van de ledenbijdragen goedgekeurd, dwz. een verhoging in 2022 van zo'n 11% om de achterstand t.o.v. 2012 in te

➤ **Heeft de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving haar opzet waargemaakt en aan de verwachtingen voldaan ?**

In het verhaal dat voorafgaat, werden 25 verwezenlijkingen vermeld, waaraan de VEF een min of meer grote verdienste heeft. Het lijstje is niet volledig en bevat punten van verschillende waarde en belang, en er zijn ook dossiers waarop we onze tanden gebroken hebben en die niet vermeld werden.

Kortom : een genuanceerd maar positief bilan, deels het resultaat van planning, overleg en geduldige opbouw, vaak ook van gepast inspelen op de actualiteit, soms van een combinatie van beiden.

➤ **Maakte de VEF goede of de juiste keuzes ?**

Bij een bevraging van haar leden (in najaar 2020) verklaarde twee derden dat de VEF aan hun verwachtingen beantwoordt. Tegelijk werd gezegd dat er te weinig aandacht gaat naar kleine organisaties, naar vorming en naar "het beroep" van fondsenwerver, en dat de naambekendheid van de VEF te zwak is. De domeinen "ethiek en transparantie", "belangenverdediging" en "professionalisme, kwaliteit en duurzaamheid" kwamen eruit als de belangrijkste; "stimuleren van de vrijgevigheid" zou volgens sommigen mogen geschrapt worden als doelstelling.

Dat laatste was enigszins verbazend. Het narratief van de VEF is immers altijd geweest, dacht ik :

- de rol van de verenigingen en stichtingen die werken voor het maatschappelijk belang is essentieel;
- om hun doelstellingen zo onafhankelijk mogelijk te realiseren, hebben zij duurzame en 'vrije' middelen nodig, deels vanuit de vrijgevigheid van de bevolking;
- om het vertrouwen van de schenker te winnen en te versterken, moet fondsenwerving kwaliteitsvol zijn, gebaseerd op ethische principes en transparantie.

➤ **Een nieuw strategisch plan en een nieuw werkveld**

Na de bevraging van de leden, werd eind 2020 door de Raad van bestuur de aanzet gegeven voor een nieuw strategisch plan voor de periode 2021-2023.

Tijdens dit planningsproces werd de idee gelanceerd dat de impact waaraan de VEF wil bijdragen niet beperkt is tot ethiek en transparantie, maar dat de impact ook slaat op de duurzaamheid van fondsenwerving. Het leek noodzakelijk om het concept van duurzaamheid van fondsenwerving te verduidelijken en de hypothese te testen dat de associatieve sector (het middenveld) meer duurzame fondsenwerving nodig heeft, iets waaraan de VEF zou kunnen bijdragen.

Historisch gezien legt de VEF de nadruk op ethiek en transparantie bij fondsenwerving, dankzij een Ethische Code, monitoring en capaciteitsopbouw van leden. Dit moet in het toekomstig strategisch plan worden voortgezet. De VEF houdt zich evenwel ook bezig met belangenbehartiging om de wetgeving te beïnvloeden ten gunste van vrijgevigheid. Dit spoor moet ook worden voortgezet en versterkt.

Het is belangrijk om meer te investeren in communicatie met leden, om hen te informeren over de successen, activiteiten, uitdagingen van het netwerk en om hen te motiveren om meer te investeren in de organisatie. Externe communicatie naar andere actoren moet bijdragen tot een betere samenwerking en tot een gemeenschappelijk kader dat kan worden verdedigd bij de overheid. Het publiek moet ook worden geïnformeerd over het belang van fondsenwerving voor het middenveld.

Een nieuwe werklijn die naar voren kwam, is de implementatie van een "*community of best practices*". Er was consensus over het belang van deze nieuwe lijn van

halen en nadien een jaarlijkse aanpassing. Zal dat volstaan om de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving toe te laten de opgebouwde kennis en ervaring te laten renderen en de uitdagingen aan te gaan die ons, als sector die beroep doet op de vrijgevigheid voor het maatschappelijk belang, te wachten staan ?

werk, die moet helpen om uitwisselingen tussen de leden op gang te brengen, te leren en debatten tussen hen te stimuleren, en daardoor bij te dragen tot capaciteitsopbouw van de leden. Het kan bijdragen tot de identificatie van maatregelen om de ethiek bij fondsenwerving te waarborgen, nieuwe benaderingen voor fondsenwerving te formuleren, ideeën om fondsenwerving duurzamer te maken en om leden van de VEF te motiveren.

De voornaamste vernieuwing zal er dus in bestaan dat meer ingezet wordt op de **'kwalitatieve praktijk'**, met vorming rond Code en plichten, het uitwisselen van 'best practises' en het aantrekken van expertise rond nieuwe technieken en methodes. Tijdens het Congres dat gepland is voor oktober 2021, zal dat in een aantal ateliers meer concreet gemaakt worden.

Ethiek en kwaliteit als drijvende krachten achter communicatie en fondsenwerving

Tijdens de voorbije 25 jaar zijn professionele marketing, technologische innovatie, social media en digitalisering doorheen het werkveld van de non-for-profit-communicatie komen fietsen...

Het lange termijnperspectief (duurzaamheid en kwaliteit) is onder druk komen te staan van online interacties, snelle en directe winst, doorgedreven segmentering van doelgroepen en verregaande simplificatie...

Ethische doelstellingen en regels zijn onder druk komen te staan en worden soms beschouwd als een 'noodzakelijk kwaad' voor een 'moderne bedrijfsvoering', ook binnen de non-for-profitsector.

Is het mogelijk om van die schijnbare zwakte een troef en een sterkte te maken ?

Bijlagen

A. LIJST VAN VERENIGINGEN EN STICHTINGEN DIE VANDAAG VEF-LID ZIJN OF HET OOIIT WAREN

1. ABP (ASSOCIATION BELGE DES PARALYSÉS)
2. ACDA (ACTION ET COOPERATION POUR LE DEVELOP. DANS LES ANDES)
3. ACTION DAMIEN /DAMIAANAKTIE
4. ACTION VIVRE ENSEMBLE
5. ADA (AUTO-DEVELOPPEMENT AFRIQUE)
6. ADG (AIDE AU DÉVELOPPEMENT GEMBOUX)
7. ADRA (AVENTIST DEVELOPMENT AND RELIEF AGENCY)
8. AIC SOLIDARITÉ
9. ALS-LIGA
10. ALZHEIMER BELGIQUE
11. ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN
12. AMADE (ASSOCIATION NATIONALE BELGE DES AMIS DE L'ENFANCE)
13. AMICALE LIEGEOISE DES HANDICAPES
14. AMIGO NEGRO JOSE
15. AMNESTY INTERNATIONAL BELGIQUE FRANCOPHONE
16. AMNESTY INTERNATIONAL VLAANDEREN
17. ANAH (ASSOC. NATIONALE D'AIDE AUX PERSONNES HANDICAPEES)
18. APIDES
19. ARCHE DE L'ALLIANCE DE NAMUR
20. ARTSEN ZONDER VAKANTIE/MEDECINS SANS VACANCES
21. ASMAE
22. ASSOCIATION BELGE DE L'ORDRE DE MALTE
23. ASSOCIATION BELGE CONTRE LES MALADIES NEUROMUSCULAIRES
24. ASSOCIATION DES EXPLOITS SPORTIFS
25. ASSOCIATION DES MAISONS D'ACCEUIL (AIDE AUX SANS-ABRI)
26. ATD QUART MONDE BELGIQUE /ATD VIERDE WERELD BELGIE
27. AUTISM EUROPE
28. AUTRE TERRE (TERRE TIERS MONDE ET INFORMATION)
29. AVOCATS SANS FRONTIÈRES
30. BEDNET
31. BELG. VERENIGING VOOR STRIJD TEGEN MUCOVISCIDOSE/
ASS. BELGE DE LUTTE CONTRE LA MUCOVISCIDOSE
32. BELGISCHE RAIFFEISENSTICHTING (BRS)
33. BEWEGING VOOR MENSEN MET LAAG INKOMEN EN KINDEREN
34. BNVR/RNOB (BELG. NATUUR- EN VOGELRESERVATEN/
RESERVES NATURELLES ET ORNITHOL. DE BELGIQUE)
35. BOND ZONDER NAAM
36. BROEDERLIJK DELEN
37. CANCER-AMITIÉ
38. CARITAS INTERNATIONAL
(CARITAS INTERNATION. HULPBETOON/SECOURS INTERNATIONAL)
39. CAW ANTWERPEN
40. CENA
41. CHAINE DE L'ESPOIR BELGIQUE/KETEN VAN HOOP BELGIE
42. CHILD FOCUS
43. CNCN-11.11.11
(CENTRE NATIONAL DE COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT)
44. CODEART
45. COMITE DE SOUTIEN DE CLAIRVAL
46. COMPAGNONS DÉPANNÉURS
47. CONSEIL INTERDIOCESAIN DES LAÏCS (CIL)
48. CONTINUING CARE
49. CONVIVIUM (CONVIVIAL)
50. CORPORATE FUNDING PROGRAM
51. CUNINA
52. DBA (DEFI BELGIQUE AFRIQUE)
53. DE BEL
54. DE GOUDEN DRUPPEL
55. DE LOVIE
56. DEBRA
57. DEN ACHTKANTER
58. DIENSTENCENTRUM TER DREVE
59. DIERENARTSEN ZONDER GRENZEN/VETERINAIRES SANS FRONTIERES
60. DOMINIEK SAVIO INSTITUUT
61. DOMUS
62. EBS (ECOLES DE BROUSSE AU SENEGAL)
63. EMMANUEL
64. ENFANCE TIERS MONDE/KINDEREN DERDE WERELD

65. ENFANTS DE LA PAIX
66. ENFANTS DU MONDE
67. ENTRAIDE & FRATERNITÉ
68. ENTRE-DEUX (ex-MOUVEMENT DU NID)
69. EOLA (ŒUVRE NATIONALE DES AVEUGLES)
70. EQUIPES D'ENTRAIDE
71. ESPACE SOCIAL TELE-SERVICE
72. EU CAN AID (ASSOCIATION EUROPE TIERS-MONDE, ex-AETM)
73. EVA
74. FAIRFIN (NETWERK VLAANDEREN)
75. FCSS (FÉDÉRATION DES CENTRES DE SERVICE SOCIAL)
76. FEDERATION ABBE FROIDURE/STICHTING ABBE FROIDURE
77. FEDERATION DES RESTOS DU COEUR DE Belgique
78. FEDERATION FROIDURE /FEDERATIE FROIDURE
79. FIAN BELGIUM
80. FOMETRO/TROMEFO
81. FOMULAC
82. FONDATION CARDIOLOGIQUE PRINCESSE LILIANE
83. FONDATION CARE (CHIREC)
84. FONDATION CONTRE LE CANCER/STICHTING TEGEN KANKER
85. Fondation de LOUVAIN pour la coopération au DEVELOPPEMENT (ex-ADRAI)
86. FONDATION DES BRÛLÉS/STICHTING BRANDWONDEN
87. FONDATION JEAN DEGIVE
88. FONDATION MICHEL CREMER
89. FONDATION SAINT LUC
90. FONDATION SAINT-JEAN/ST-JAN STICHTING
91. FONDS POUR LA CHIRURGIE CARDIAQUE
92. FOPERDA
93. FOS (FONDS VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING)
94. GENEESKUNDE DERDE WERELD (G3W)
95. GREENPEACE BELGIUM
96. GRIP
97. HI - HUMANITY & INCLUSION (HANDICAP INTERNATIONAL)
98. HERITA/ERFGOED VLAANDEREN
99. HET BLAUWE KRUIS BRUGGE
100. HÔPITAL SANS FRONTIÈRES
101. HUBEJE (ONTWIKKELINGSHULP BELG. JEZUÏTEN AAN DERDE WERELD)
102. INFIRMIERS DE RUE/STRAATVERPLEGERS
103. INTER-ENVIRONNEMENT BRUXELLES
104. KIYO
105. KOCK - DE HOGE KOUTER
106. KOEPEL VAN DE VLAAMSE NOORD-ZUIDBEWEGING 11.11.11. (NCOS)
107. L'ESPÉRANCE
108. LA LIGUE DES DROITS HUMAINS
109. LA LUMIERE
110. LA VAGUE
111. L'ARCHE EN BELGIQUE /DE ARK IN BELGIE
112. LE MONDE SELON LES FEMMES
113. LE PONT DES ARTS
114. LE SILEX
115. LE TABUCHET
116. LES AMIS D'ACCOMPAGNER
117. LES AMIS DE LA PETITE MAISON
118. LES AMIS DE L'HUDERF (Hôpital Reine Fabiola)
119. LES COCCINELLES
120. LES OEUVRES DU SOIR
121. LES PETITS RIENS/SPULLENHULP
122. LES SCOUTS
123. LIDWINA STICHTING VOOR MS
124. LIGHT FOR THE WORLD (CBM)
125. LIGUE ALZHEIMER
126. LIGUE BELGE DE LA SCLEROSE EN PLAQUES COMMUNAUTE FRANCAISE
127. LIGUE CARDIOLOGIQUE BELGE /BELGISCHE CARDIOLOGISCHE LIGA
128. LIGUE NAT. BELGE DE LA SCLÉROSE EN PLAQUES/ NATION. BELGISCHE MULTIPLE SCLEROSE LIGA
129. LIGUE NATIONALE POUR HANDICAPÉS (ex-PRO INFIRMIS)
130. L'ILOT/'T EILANDJE
131. LOUVAIN DEVELOPPEMENT
132. LUCIA
133. MAKE-A-WISH VLAANDEREN
134. MALEM-AUDER
135. MAURICETTE
136. MEDECINS DU MONDE/DOKTERS VAN DE WERELD
137. MEDECINS SANS FRONTIERES/ARTSEN ZONDER GRENZEN
138. MEKONG PLUS
139. MEMISA
140. MOUVEMENT DU NID

141. MS LIGA (MULTIPLE SCLEROSE LIGA VLAANDEREN)
142. NATAGORA
143. NATUURPUNT
144. NOTRE ABRI - POUR LES TOUT PETITS
145. NUTRITION TIERS MONDE
146. OPERATIONS DE SOLIDARITE 48.81.00
147. ORANJE
148. OSCARE
149. OSEJTM (OEUVRES SOCIALES & EDUCAT. JESUITES AU TIERS MONDE)
150. OSJ STEUNFONDS
151. OXFAM-SOLIDARITEIT/OXFAM-SOLIDARITE
152. PAX CHRISTI VLAANDEREN
153. PHILANTROS
154. PLAN INTERNATIONAL BELGIË
155. PLEEGZORG VLAANDEREN
156. PRIORAAT VAN DE LAGE LANDEN
157. PRO RENOVASSISTANCE
158. PROMA
159. QUINOA
160. RESTO DU COEUR DE LIEGE
161. RIKOLTO BELGIË (VREDESEILANDEN-COOPIBO)
162. RNOB-NATAGORA
163. RODE KRUIS VLAANDEREN
164. ROTARY CLUBS FOR DEVELOPMENT
165. ROZEMARIJN
166. SENSOA
167. SERVICE ARC-EN-CIEL
168. SHC (SENSORIAL HANDICAP COOPERATION)
169. SOLIDAGRO (BEVRIJDE WERELD)
170. SOLIDARITÉ LOGEMENT
171. SOLIDARITE PROTESTANTE
172. SOLIDARITÉ ST-ANDRÉ
173. SOLSOC (SOLIDARITÉ SOCIALISTE)
174. SOS FAIM
175. SOS VILLAGES D'ENFANTS/SOS-KINDERDORPEN
176. SOS VILLAGES D'ENFANTS BELGIQUE/SOS-KINDERDORPEN BELGIË
177. SPECIAL OLYMPICS BELGIUM
178. STEUNFONDS DERDE WERELD
179. STICHTING EDITH DEVRIENDT
180. STICHTING HUBI EN VINCIANE
181. TER LOKE
182. THE BELGIAN KID'S FUND
183. TREMPOLINE
184. TRIAS (ACT)
185. UNICEF BELGIE/BELGIQUE
186. UNITED FUND FOR BELGIUM
187. VHC (VERENIGING VOOR HEPATITIS C PATIENTEN)
188. VIA DON BOSCO (DMOS-COMIDE)
189. VIVA SALUD (G3W)
190. VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE
191. VLAAMSE ALZEIMER LIGA
192. VLAAMSE REUMALIGA
193. VLAAMSE VERENIGING AUTISME
194. VLAAMSE VOLKSBEWEGING
195. VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN
196. WAPA INTERNATIONAL
197. WELZIJNSZORG
198. WILLIAM LENNOX
199. WSM (ex-WERELDSOLIDARITEIT/SOLIDARITE MONDIALE)
200. WWF BELGIUM
201. ZORGCENTRUM MARIA TER ENGELEN

B. PLATFORM INZAKE FONDSWervingSETIEK VOOR HUMANITAIRE EN SOCIALE ORGANISATIES - 1991

Een aantal humanitaire en sociale organisaties hebben het nodig geacht zich gezamenlijk te bezinnen over de fondswervingmethodes die zij gebruiken om hun doelstellingen te verwezenlijken.

Hun gemeenschappelijke bekommernis is vierledig:

- aan het publiek ernstige waarborgen geven, zowel wat betreft de inhoud van de uitgestuurde boodschap als het beheer van de ingezamelde fondsen;
- een doorzichtig en stipt financieel beheer van de ingezamelde fondsen waarborgen;
- zich ervan verzekeren dat de dienstenleveranciers waarop zij beroep doen, geen oneigenlijk gebruik maken van de ingezamelde fondsen;
- een gedragslijn vastleggen ten overstaan van de overheid en tegenover de maatregelen die deze kan nemen in dit verband.

Bovendien willen deze verenigingen zich openstellen voor alle organisaties welke aan fondswerving doen. Zij nodigen dan ook alle verenigingen, welke fondswervingstechnieken toepassen, uit om onderstaande richtlijnen te eerbiedigen, teneinde het ethisch karakter van hun activiteiten te waarborgen.

Dit document handelt hoofdzakelijk over fondswerving via mailings. In de toekomst willen de verenigingen ook rond een reeks andere aspecten van fondswerving (zoals vb. goederverkoop en sponsoring) verdere afspraken maken.

Elke organisatie die het huidig charter onderschrijft, verbindt er zich toe de hiernavolgende principes te eerbiedigen. Tevens geeft ze toelating de toepassing ervan te laten controleren door het hiervoor door het comité van het ethisch charter aangewezen orgaan.

Waarborgen omtrent inhoud en doelstellingen van de oproep.

Ondergetekende organisaties richten zich tot potentiële schenkers via duidelijke en eerlijke informatie over de omstandigheden waarrond zij wil werken. Zij eerbiedigen in het bijzonder de waardigheid van de groepen of personen waarvoor hun fondswerving bestemd is. Zij onderschrijven de aanbevelingen van de Jury voor Eerlijke Reklamepraktijken (JEP) met betrekking tot de inhoud van de reclameboodschappen.

Daarenboven moeten deze boodschappen, ongeacht het communicatiekanaal waarlangs zij verspreid worden (geschreven pers, radio televisie, publiciteitsaffiche, enz..) de bewustmaking en opvoeding beogen van het publiek waarop zij gericht zijn.

De ondertekenende verenigingen waken erover dat haar schenkers op de hoogte gehouden worden, met alle middelen waarover zij beschikken, van het verloop van de actie waartoe zij bijgedragen hebben.

Zij weerhouden zich er met name commerciële initiatieven te dekken welke in strijd zijn met het sociaal doel van de organisatie.

Doorzichtig en strikt financieel beheer.

De organisaties herinneren eraan dat een aantal institutionele waarborgen bestaan teneinde de ernst en gegrondheid van hun werk aan te tonen :

- het statuut van de vereniging zonder winstoogmerk (VZW) voorziet regels betreffende het democratische functioneren via een Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur, waarvan de samenstelling in het Staatsblad moet verschijnen. De statuten van de VZW dienen een duidelijke omschrijving van haar maatschappelijk doel te omvatten;
- de sociale en humanitaire organisaties, welke gemachtigd zijn een attest voor fiscale vrijstelling af te leveren voor ontvangen giften, dienen te beantwoorden aan een aantal criteria van het Ministerie van Financiën betreffende de aard en het beheer van de verworven fondsen.

Daarenboven publiceren de ondertekenende organisaties jaarlijks balans en resultatenrekeningen, opgesteld volgens de genormaliseerd boekhoudkundig plan en nagegaan en goedgekeurd door een bedrijfsrevisor, zelfs als zij daartoe niet allen wettelijk verplicht zijn, teneinde de doorzichtigheid van hun financieel beheer te waarborgen.

Deze boekhoudkundige documenten zijn toegankelijk doordat ze jaarlijks worden neergelegd bij de Griffie van de Rechtbank, door publikatie in het tijdschrift van de organisatie of door verspreiding onder de schenkers, door hen uit te nodigen op een informatievergadering of op om het even welke andere wijze.

Eerlijke relaties met dienstverleners

A. Beheer van het schenkersbestand :

- de opbouw, de uitbouw en het beheer van een schenkersbestand is onderworpen aan strikte regels van vertrouwelijkheid : de toegang ertoe is volledig beperkt tot het daartoe gemachtigde personeel;
- de aankoop van adressen bij gespecialiseerde firma's of de uitwisseling ervan onder organisaties, kan niets anders inhouden dan de verzending van informatieboodschappen of brieven voor fondsenwerving;
- het schenkersbestand blijft in alle gevallen de eigendom van de organisatie in wiens naam het is opgebouwd.
- Dit bestand zal in geen enkel geval, zelfs niet gedeeltelijk worden meegedeeld aan derden, indien het vermoeden bestaat dat deze het zullen gebruiken tegen de regels van dit handvest. De ondertekenende organisaties waarborgen de toegankelijkheid tot hun bestand voor nominale gegevens van hun schenkers.

B. Kontrakten met dienstverleners

- De ondertekenende organisaties weerhouden zich van relaties met dienstverleners of leveranciers die gebruikt kunnen worden om een commerciële activiteit te dekken of die het niet-winstgevend beheer van de vereniging kunnen in het gedrang brengen;
- zij zien erop toe dat de bestelling van dienst gepaard gaat met het opstellen van een gedegen kontrakt.

Dit platform werd ondertekend door Amnesty International Belgique francophone, Vereniging voor Kankerbestrijding, Greenpeace-Belgium, Oxfam-België ^[53].

^[53] Met andere woorden : enkel de initiatiefnemers hebben ondertekend. Intussen was wel interesse opgewekt bij een paar tientallen verenigingen.

C. Nationaal Nummer op attesten voor fiscale vrijstelling - 1994

Persbericht voor onmiddellijke publikatie

Brussel, 18 januari 1994.

**Nationaal Nummer op attesten voor fiscale vrijstelling : alle attesten voor giften in 1993 zijn geldig.
Organisaties vragen Minister Maystadt om maatregel te annuleren.**

Er heerst momenteel een zekere verwarring bij het publiek tengevolge van de aangekondigde maatregelen van de Belastingadministratie betreffende de fiscale attesten. Het leek ons dan ook belangrijk om via pers en media verduidelijking te geven en op die manier de mensen gerust te stellen. Wij danken u bij voorbaat voor uw medewerking.

Tot nader orde moet er geen melding gemaakt worden van het Nationaal Nummer van de donors op attesten voor fiscale vrijstelling voor giften vanaf 1000 frank. Deze maatregel werd immers voorlopig opgeschort door de Belastingadministratie.

Meer dan 30 organisaties, gemachtigd tot het afleveren van zulke attesten, hebben in een recent schrijven aan de Minister van Financiën nogmaals de annulatie gevraagd van deze maatregel. In onderling overleg werd door deze organisaties besloten om het Nationaal Nummer van hun donors nog niet op te vragen. Deze organisaties wijzen er het publiek op dat er op dit ogenblik geen enkele reden is tot ongerustheid en dat alle uitgereikte of nog uit te reiken attesten voor 1993 volkomen geldig zijn.

De Centrale Belastingadministratie had in een niet-ondertekend rondschrĳven van 2 augustus 1993 aan de organismen, gemachtigd tot het uitreiken van fiscale attesten, de bijkomende verplichting opgelegd om voortaan het Nationaal Nummer (of de geboortedatum) van de donors op de fiscale attesten te vermelden.

Heel wat donors hadden onmiddellĳk bĳk gegeven van ongerustheid hun attesten ongeldig verklaard te zien en ook een aantal organisaties reageerden soms paniekerig in dezelfde zin.

Een dertigtal organismen maakten in een brief van 8 september 1993 aan de Minister van Financiën hun gemotiveerd verzet bekend tegen deze maatregel en verzochten om een onderhoud.

Door enkele organisaties werd daarenboven **beroep aangetekend bij de Commissie voor Bescherming van de Private Levenssfeer**.

In de loop van september werd een delegatie van organisaties ontvangen door de Hoofddirectie Belastingen en werden nadere kontakten in het vooruitzicht gesteld. Inmiddels hadden ook een aantal parlementsleden de Minister geïnterpelleerd.

In een nieuw rondschrĳven van 11 oktober 1993 deelde de Belastingadministratie mee dat, **op vraag van de Minister, de maatregel in overleg met het betrokken milieu opnieuw zou onderzocht worden en in het beste geval pas van toepassing zou zijn voor giften na 1 januari 1994**.

Met deze datum voor ogen en bĳ gebrek aan nieuws vanwege de Belastingadministratie, beslisten de organisaties begin december 1993 gezamenlĳk om geen stappen te ondernemen om het Nationaal Nummer bĳ hun donors op te vragen en maakten zij afspraken om de publieke opinie gerust te stellen betreffende de geldigheid van de attesten voor 1993.

Tevens werd de Minister van Financiën op 16 december 1993 in een tweede brief gevraagd de maatregel definitief te **annuleren of hem tenminste nogmaals op te schorten tot 1995**. Op dit schrĳven kwam tot op heden geen antwoord.

Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) vzw
Association pour une Ethique dans les Récoltes de Fonds (AERF) asbl

Kruidtuinstraat 75 1210 Brussel | Rue Botanique 75 1210 Bruxelles

+32 2 225 43 29
info@vef-aerf.be